

ÉLETTÜNK

XLIX. évf. 11. szám (49. Jg. Nr. 11.)

Az európai magyar katolikusok lapja

2017. november

A FÖLD MINDNYÁJUNK KÖZÖS JAVA

Szeptember 1-jén tartották a Teremtésvédelem Imavilágnapját, melyre Ferenc pápa és Bertalan konstantinápolyi ökumenikus pátriárka közös üzenetet adott ki. Ezt közöljük az alábbiakban.

A teremtés elbeszélése távlati képet nyújt nekünk a világról. A Szentírás felfedi, hogy „kezdetben” az Isten megbízta az embert a természeti környezet őrzésében és védelmében való közreműködésre. Kezdetben, ahogy olvassuk a Teremtés könyvében (Ter 2,5) „még nem volt a földön semmiféle vad bozót, és nem nőtt semmiféle mezei növény, mert az Úristen még nem adott esőt a földnek, s nem volt ember sem, hogy a földet művelje”. A földet úgy bízák ránk, mint egy nemes ajándékot és mint egy olyan örökséget, aminek közösen hordozzuk a felelősségét, azért, hogy „végül” minden dolog a földön és az égen majd Krisztusban nyerjen összefoglalást (vö Ef 1,10). Az emberi méltóság és felvirágzás mélyesen kapcsolódik az egész teremtés védelméhez.

Mindazonáltal „időközben” a világ története nagyon másféle helyzetet mutat. Erkölcsileg hanyatló körkép tárul fel számunkra, ahol a teremtett világgal szembeni magatartásunk és viselkedésünk elhomályosítja a hivatásunkat arra, hogy Isten munkatársai legyünk. Hajlamunk, hogy megtörjük a világ kényes és kiegyensúlyozott ökörendszerét, kielégíthetetlen vágyunk, hogy manipuláljuk és ellenőrizzük a földgolyó korlátozott erőforrásait, sóvárgásunk a határtalan piaci haszon-szerzésre, mindez elidegenített minket a teremtés eredeti tervétől. Nem tiszteljük többé a természetet, mint egy közösen megosztott adományt, hanem úgy tekintünk rá, mint személyes tulajdonunkra. Nem úgy viszonyulunk többé a teremtéshez, hogy fenntartsuk azt, hanem ráparancsolunk, hogy táplálja a rendszereinket.

Tragikusak és tartósak ennek a vagy-lagos világszemléletnek a következményei. Az emberi és természeti környezet együtt megy tönkre és a földgolyó ilyen pusztulása a legsérülékenyebb emberekre nehezedik. A környezetszennyezés hatása visszaüt, mindenekelőtt azokra, akik szegényen élnek a föld bármely szögletén. A föld javai felelősségteljes használatának a kötelessége magába foglalja valamennyi emberi személy és az összes teremtett élőlény elismerését és tiszteletét. A teremtett világ védelmére szólító sürgető meghívás és kihívás felszólítást jelent az egész emberiség számára, hogy működjön közre a fenn tartható és átfogó fejlődés érdekében.

Ennél fogva, Isten teremtett világa iránti közös aggodalomtól egyesítve és elismerve, hogy a föld mindnyájunk közös java, minden jóakarató embert meleg szívvel arra hívunk, hogy szeptember elsején szánjanak időt a környezetért mondott imádságra. Ez alkalommal szeretnénk hálat adni a jóakarató Teremtőnek a teremtett világ csodálatos ajándékáért és elkötelezzük magunkat annak őrzésében és védelmében, az eljövendő nemzedékek javára.

(Folytatás a 2. oldalon)

**Árpád-házi Szent Erzsébet
Ünnep: november 19.**

Szent Erzsébethez

Szent Erzsébet!
Te Krisztus szemével néztél,
Krisztus kezével adtál,
Krisztus szívével szerettél...

Segíts, hogy mi is
Krisztus szemével lássunk,
Krisztus kezével adjunk,
Az Ő szeretetével szeressünk.

Remélünk benned,
Bízunk benned,
Isten munkatársát látjuk benned,

Krisztus szemével néző,
Krisztus kezével adó,
Krisztus szívével szerető
Szent Erzsébet!

Szent Erzsébet himnusza

Vigadj, boldog Pannónia,
mert Krisztus téged így szeret:
zengjen a himnusz dallama, mondjál
szívedből éneket.

Hiszen belőled származott
Erzsébet, ékes asszonyunk,
ki minden földit elhagyott,
mert hívta Krisztus, jó Urunk.

Királyi házba küldetett,
de Isten kedves lánya lett,
ezek közül őt lelte meg,
s vezette így az égi kegy.

Ámul, vigad Tübingia,
természet rendje változik,
csodákat láthat sok fia,
gyakran, ha ő imádkozik.

Halott nyer újra életet,
betegbe épség visszaszáll,
a béna bátran lépeget,
s vakot világít fénysugár.

Méltó dicséret áldja őt,
dicsérje szó és zengje dal,
ő pártfogónk az Úr előtt
buzgó imádságaival.

Dicsérjük, áldjuk az Atyát,
s a Szentlélekkel Egy-Fiát,
hogy bűneink bocsánatát
megnyerjük, s majd az ég honát.

AZ ÖRÖKLÉT MISZTÉRIUMA

Írta: Török Csaba

Az embernek van egy furcsa vonása: ez a kíváncsiság, a fűrkészség, amihez hozzákapcsolódik az okoskodás, a véget nem érő gondolatfutatok sora. Talán azért van ez így, mert az ismeretlen (és ezáltal félelmetes) világot így igyekszünk birtokba venni, belakni és uralmunk alá hajtani. Amit megértünk, az nem félelmetes. Amiről eszmélkedünk, amit racionalitásunkkal szétboncolunk, az már a hatalmunk alatt áll, azt már háziasítottuk.

Ez a mentalitás bukkan fel abban az evangéliumi szakaszban is, ahol a szaduceusok a feltámadás hite kapcsán kezdenek egy gondolatkísérletbe. Idézik Mózes törvényt, miszerint ha egy férfi utód hátrahagyása nélkül elhal, az özvegyét el kell vennie a fivérének, akik így jogilag és képletesen az elhunytak támaszt majd gyermekeket. A vitapartnerek ezen szabályt követve vázolják fel hét fivér esetét, akik engedelmességre a törvénynek, mindannyian feleségül vették idősebb fivérük elhunytja után ugyanazt az asszonyt. A példa azt a célt szolgálja, hogy általa a feltámadás elfogadhatatlanságát bizonyítsák. Ha van feltámadás, akkor annak napján a feleség újra összekapcsolódik a férjével – de ha hét férje volt, mind törvényesen, akkor kié lesz majd, amikor újra testet nyer?

Az emberi okoskodás ezáltal behatol abba a birodalomba, amelynek a valóságát „szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta” (vö. 1Kor 2,9). Ha valaki hiszi a testi feltámadást, akkor épp a testiség határozománya fogja

megmutatni a feltámadás lehetetlenségét – érvelnek a szaduceusok.

Jézus végighallgatja vitapartnereit, válaszában azonban a lehető legbölcsebben jár. Nem lép be az ő érvelésük kerékvágásába, nem engedi meg, hogy berántsák a saját játékszabályaik szerint felépített, látzólag konzekvens diskurzusuk logikájába. Ő világosan rá akar mutatni, hogy az egész okoskodásnak az alaptétele elhibázott: azt nem veszik figyelembe, hogy amiről beszélnek, az teljességgel kívül áll az emberi tapasztalat rendjén. Az emberi racionalitás ezért foglalkozhat vele, de nagyon körültekintően kell eljárnia, ugyanis a totaliter aliter, a teljesen más-milyen valóságról beszélve vigyázni kell arra, nehogy az evilági tapasztalatait vetítse át egy olyan valóságra, ami gyökerében eltér a miénktől. Hiszen ott már „nem nősülnek, s nem is mennek férjhez. Hiszen már meg se halhatnak többé, mert az angyalokhoz hasonlítanak, és az Istennek a fiai, mert feltámadtak”. Vagyis a mostani, megismert életünk folytatódik a feltámadásban, de nem a mostani, megismert módon. Ugyanaz a személy él tovább, de nem ugyanúgy. Az örökkévalóság nem azt jelenti, hogy végtelenül hosszú időn keresztül élünk egy ugyanolyan életet, mint itt a földön.

Ennek a megértése nekünk is nehézséget jelent, hisz Istenről és az üdvösség állapotáról szólva szükségszerűen emberi szavakat, fogalmakat használunk, az itteni világban szerzett tapasztalatainkból, elgondolásainkból építkezünk.

(Folytatás a 2. oldalon)

AZ ÉLETÜNK JÖVŐJÉÉRT

Jövőre lép 50. évfolyamába az európai magyar katolikusok lapja, az Életünk. Az újság 1969-ben indult útjára azzal a céllal, hogy a Nyugat-Európa országában, városaikban élő emigráns magyarság lelki-szellemi összetartója legyen. A folytatáshoz most olvasóink segítségét kérjük.

A havonta megjelenő Életünk annak idején nyolc európai ország magyar hitbuzgalmi lapjának egyesüléséből született. Indulását követően több ezer példányban jelent meg, s igazi erőforrásul szolgált a szülőföldtől távol került katolikusok számára. A rendszerváltással az óhaza felé jóval nagyobb kapcsolattartási lehetőség nyílt, s az internet révén is közelebb kerülhettek az egymástól távol élő emberek. Ez utóbbi a nyomtatott sajtó népszerűségét visszaszorította, hiszen a világ valamennyi részén jócskán csökkent a papír alapú újságok példányszáma. Ennek ellenére továbbra is igény van a havonta megjelenő Életünkre. Az internet elsősorban a fiatalok körében vált elsődleges hírforrássá, és azokat az Egyházzal szülő cikkekkel, amelyeket újságunk közöl, nem feltétlenül lehet megtalálni rajta.

Az Életünk kiadója sajtóapostoli munkájához évtizedeken át kapott támogatást különböző egyházi intézményektől, így a Német Püspöki Konferenciától. Ezek a csatornák az elmúlt években fokozatosan elzáródtak, s ebben az évben az újság utolsó tartalékait is feléli. Mivel folytatni szeretnénk a munkát, ezért kérjük, újítsák meg előfizetéseiket a 2018. esztendőre is. A megjelenés gazdasági háttere érdekében pedig Olvasóink anyagi támogatását kérjük. Adományait a kiadó bankszámlaszámára köszönettel fogadjuk, s támogatóink nevét és az adomány összegét újságunkban folyamatosan közöljük.

Tisztelettel és köszönettel
a Kiadó nevében:

Czoborczy Bence
felelős szerkesztő

Az Életünk támogatására adományokat a következő számlára lehet befizetni:

SZENT MAXIMILIAN KIADÓ
OTP Banka Slovensko, Komárno
IBAN SK81 5200 0000 0000 0886 7696
BIC/SWIFT: OTPVSKBX

(Kérjük, hogy az átutalás során tüntessék fel az ADOMÁNY szót.)

HITÜNK KÉRDÉSEI

A keresztény hit védelmezői (8.)

Alexandriai Kelemen meg kell különböztetnünk Római Szent Kelemtől. Kelemen mielőtt Alexandriában letelepedett, sokat utazott Itáliában, Görögországban, Szicíliában, Szíriában, Palesztinában. Megismerte a keresztényeket. Legfőbb érdeme, hogy mindig hűségese maradt az apostoli hagyományhoz. Ez nem volt általános jelenség Alexandriában a II. század végén. Nagy volt itt a gnózis ereje. A hitűjoncok választhattak a szellemes, csiszolt nyelven hirdetett szekta, vagy az ortodoxia szürke, néha unalmas, lapos prédikációja között. Kelemen azt tűzte ki célul, hogy legyőzi ezt a választási lehetőséget az ortodoxia javára. Ő kiválóan ismerte a Szentírást és a keresztény irodalmat. Műveiben 360 pogány szerzőt is idéz. Ez a szám a pogány irodalom óriási ismeretéről tanúskodik.

Három műve az iskolai oktatás fokozatának felel meg. *Az Intellem a görögökhöz* a pogányság kritikáját tartalmazza. *A nevelő (Paidagogos)* a keresztény etika elveit fejti ki. A *Szönyegek (Sztrómata)* teológiai kérdéseket boncolgat.

Az Intellem a görögökhöz könyv összefoglalja a bálványimádás értelmetlenségéről szóló érveket. Foglalkozik a különböző misztériumvallások szertartásaival, és rámutat azok erkölcsstelen voltára. A mítosz csak kifejezi az ember vágyait, de nem elégíti ki igényeit, tanítja. Az ember igényeit csak Krisztus elégítheti ki.

A nevelő-t etikai kézikönyvnek írta Kelemen. Útmutatásokat ad a tanulónak ahhoz, hogyan mozogjon a nagyváros fényűző világában; miként viselkedjék a felsőbb társadalmi körökben. A nevelő nem más, mint Krisztus, minden megváltott ember tanítója. Kelemen etikai elvei mérsékeltek, nagyon józanok. Nem az élvezet elutasítását követeli, hanem a mértéktartást ajánlja.

Legnagyobb műve a *Sztrómata* (Szönyegek), az ókeresztény irodalom egyik legszínesebb írása. Úgy hat, mintha Kelemen élőbeszédet mondana. Nem előírásokat akart adni olvasóinak, hanem ötleteket, gondolatokat.

Melyik gazdag üdvözülni című írása korának fontos kérdésével foglalkozik. A keresztényülődözések idején a vagonos ember jobban megmondta, feláldozza-e családját jövőjét hitvallásért. A szegény keresztények körében kialakult az a nézet, hogy mivel a gazdagok az üldözések hatására könnyen hittagadókká váltak, kár megtérítésükre törekedni, mert állhatatlank. A gazdag és bűnös fogalma összefonódott sok keresztény tudatában. Ez ellen emelte fel szavát Kelemen. Azt írja, nem szabad lemondani a gazdagok megtérítéséről, mert ez ellentmond Krisztus egyetemes missziós parancsának. A gazdagoknak nagy szükségük van a nevelésre, melyet az Egyházban kaphatnak meg. A gazdag üdvössége azon múlik, hogy helyesen vagy helytelenül él az adott javakkal.

Alexandriában a keresztények többsége nem értette a világ felé való nyitottságát. Elutasították a filozófia tanulását, hallani sem akartak a pogány irodalomról. Kelemen arra törekedett, hogy hallgatóságban eloszlassa a pogány műveltséggel szembeni ellenszenvet.

Alexandriai Kelemen korát a szkepticizmus uralma jellemezte. A szkepticizmus minden tudományt kétségbe vont, mindent ízekre szedett. A kor nem kedvezett összefüggő rendszer alkotásának. A szkepticizmus Kelemen pedagógiai szempontból is érdekelt, mert lehetlenné tett mindenfajta tanítást és nevelést. A kételkedés lett az elve mindannak, ami eddig tudományként számított. Márpedig minden megismerésnél valamilyen közvetlen belátásról van szó, mely nem szorul bizonyításra és nem is bizonyítható (axiómák). Az első belátás az alapja minden további megismerésnek. A közvetlen belátás valaminek bizonyítás nélküli elfogadása, annyit is jelent, hogy valaminek hitelt adunk.

Kelemen a görög filozófiát az isteni gondviselés művének tartotta, beállította az üdvörtörténet keretébe. Isten a zsidóknak adta a törvényt, a görögöknek pedig a filozófiát. A kereszténység mindkettő örököse.

Kelemen így minden igazságot Istenre tud visszavezetni, aki minden igazság közös forrása. A filozófusok eszméi éppúgy közvetlen isteni inspiráció eredményei, mint a próféták tanítása. Minden tudás közös forrása Isten.

Alexandriai Kelemen éppúgy, mint Iréneusz, szembeállította a gnózisszal az „igazi gnózisszal”. Az igazi tudást szerinte az apostoli tradíció tartalmazza, mely ellentmond a szekták tanainak. Az igazi keresztény tudás nem fél a filozófiától. A filozófia segítségével ugyanis le lehet leplezni a hamis tudást.

Alexandriai Kelemen tanítja, hogy az igazi, szellemi megismerést a „tisztaszívűek” kapják, akik alázatosan járulnak Isten elé, az önzetlen szeretet irányítja cselekedeteiket. A hittől a tudásig vezető út a

jelen élet után is folytatódik, csak Isten színelátásában ér véget. A megváltottak egyesülnek Istennel, találkoznak vele.

Mivel Kelemen a görög szellemiség iránt nyitott teológus volt, a teremtéstan teológiája számára középpontot jelent. A teremtés abból a szempontból foglalkoztatta, hogy Isten minden emberbe beplántálta az igazság magvait a teremtéskor.

A szexualitika területén is bírálta a gnosztikusokat. Elvetette a tételt, mely szerint a szexuális élet, a családi élet összeegyeztethetetlen lenne a magasabb rendű, szellemi élettel. Kifejezi tiszteletét azok iránt, akik nőtlen állapotra érzik hivatottnak magukat, de nem ad helyet a feltételezésnek, hogy a házasság alacsonyabb rendű állapotba kényszerítene az embert. Azt is elfogadhatatlannak tartotta, hogy minden kereszténynek megtartoztatásban kellene élnie. Kelemen mindig lelkesen ecsetelte a teremtett világ javait, szépségét, tanítva növendékeit, hogy mindent hálás lélekkel kell fogadni az embernek, amit a teremtett világ kínál. Viszont mindig mértéket kell tartani az élvezetekben.

A *Szönyegek* VIII. könyve ismeretelméleti kérdésekkel foglalkozik. Hangvétele hasonlít Szent Pál apostol Filippiekhez írt levele 3. fejezetének hangjához. Az istenhasonlóság – Platón által is hangoztatott – eszméjéhez hozzáadta a szellemi függetlenség, a szenvedélymentesség sztoikus tanítását. A szellemi élet Isten megismerésében áll, s mint ilyen, soha véget nem érő folyamat. A földi élet befejeztével sem érhet véget. A lélek a halál után is halad tovább a megkezdett úton. Kelemen is vallotta, hogy a bűnösök osztályrésze a tűz lesz a halál után. Ez a tűz azonban nem a lelket, csak a „szalmát, gázt”, a bűnt égeti. A halál utáni tisztulásra azért van szükség, mert ebben az életben senki nem juthat el a szentség ama fokára, hogy a halál után azonnal Isten színelátására juthatna, és megmenekülhetne a tisztító tűztől.

Alexandriai Kelemen könyvei bizonyítják, hogy igazi tehetség volt a nevelés és lelkipásztorkodás területén. Nem volt szenvedélyes, etikai komolyság, elmélyültség jellemzi. Soha nem beszél kifejezetten az alexandriai keresztény közösség életéről. Műveiből nem nyerünk adatokat az alexandriai egyház életére vonatkozóan. Ahogyan Jusztinosz, úgy Kelemen is világi keresztényként szolgálta Egyházát. Tanítványainak egyformán megtanította a beszéd művészetét, a társadalmi érintkezés helyes formáit, eligazította őket vallási kérdésekben is.

(Folytatjuk)

Gaál Jenő SVD

A FÖLD...

(Folytatás az 1. oldalról)

Végül, tudjuk, hogy hiába fáradsunk, ha az Úr nincs mellettünk (vö. Zsolt 116/117), ha az imádság nem áll megfontolásaink és istentiszteletünk középpontjában. Ugyanis imádságunk egyik célkitűzése, hogy megváltoztassuk azt a módot, ahogy a világhoz viszonyulunk. Javaslatunk célja, hogy bátrak legyünk átkarolni életvitelünkben az egyszerűséget és a nagyobb szolidaritást.

Sürgető felhívással fordulunk mind azok felé, akik a szociális, gazdasági, politikai és kulturális közzében dolgoznak, hogy figyelmesen hallgasson meg a föld kiáltását és (...) válaszoljanak sokak könyörgésére a globális megegyezés fenntartásában, hogy meggyógyuljon a sérült teremtett világ. Meg vagyunk győződve, hogy nincs valódi és tartós megoldás az ökológiai válságra és a klímaváltozásra, összhangolt és közösségi válasz nélkül, megosztott felelősség és olyan számadás nélkül, mely elsőbbséget ad a szolidaritásnak és a szolgálatnak.

(Vatikáni Rádió)

AZ ÖRÖKLÉT...

(Folytatás az 1. oldalról)

Ez eredményezi, hogy mind a mennyországba, mind a pokolra nézvést folyamatosan kidolgozunk olyan emberarcú, túlságosan evilági elképzeléseket, amelyek kiváltják kortársaink kritikáját, olykor mosolyát vagy éppen megvetését. A paradicsomkert mint pálmafás, felhős wellness-központ, a pokol pedig mint tüzes, forró kínzókamra – ezek az elgondolások pontosan a szaduceusok Jézus által érvénytelenített gondolkodásmódját követik. El kellene fogadnunk, hogy az isteni valóságokról csakis nagy odafigyeléssel, lehetőleg szerint a nem tapasztalás alázatával, leginkább az isteni kinyilatkoztatásba, s nem annyira az emberi vágyakba kapaszkodva beszéljünk. Nagyon sokszor a mi túlzóan emberi (szaduceusi) beszédünk okozza, hogy kortársaink infantilis képzelgésnek vagy éppenséggel nevetséges babonáságnak tartják hitünk fontos kijelentéseit.

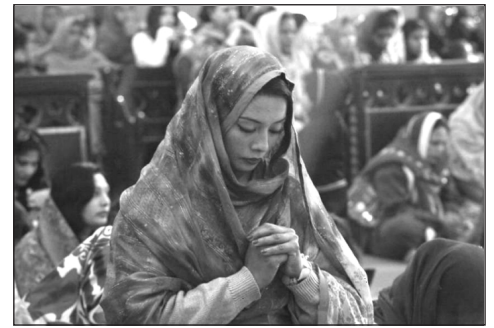
Mi az igazán lényeges, amit mindenképpen hinnünk és adott esetben hirdetniünk kell? Az, hogy „Isten nem a holtaké,

hanem az élőké, hiszen mindenki érte él”. Vagyis a halál nem végállomás, hanem átmenet. Mózeshez is az élő „Ábrahám, Izsák és Jákob Istene” beszél, nem pedig az elhunyt ósatyák szelleme. Az élet több, mint az itteni élet, mint a fizikailag vagy biológiailag leírható emberi létezés. Ha pedig ez így van, ez azt is jelenti, hogy az életen túli élet a teljes embert érinti. Nem hihetjük, hogy az öröklét csakis a lélek dolga – a pogány filozófusok tanítványai vá válnának így. „Ha nincs feltámadás, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, nincs értelme a mi tanításunknak, s nincs értelme a ti hiteteknek sem” (1Kor 15,13–14). Ez a lényeg, még ha a feltámadás mikéntje teljesen más is, mint amit emberi tapasztalás által evilági életünkben fel is fogunk. Szent Pál – Jézus nyomán – a földben elrohadt, majd kihajtó mag példájával írja körül a feltámadás testiségének mikéntjét (ld. Kor 15,35–49), ám itt is igaz a Mester szava, amit a mag szárba szökkenéséről mondott: a magvető „akár alszik, akár ébren van, éjjel vagy nappal, a mag kicsírázik és szárba szökik, maga sem tudja hogyan” (Mk 4,27). Misztérium ez, amelyet tisztelnünk kell. □

IMASZÁNDÉK

Novemberre

Az ázsiai keresztényekért, hogy az Evangéliumról szavaikkal és cselekedeteikkel tett tanúságtételük elősegítse a párbeszédet, a békét és a kölcsönös megértést, főleg a más vallásokhoz tartozókkal.

Ázsiában 286 millió keresztény él

Ázsiában él több mint négy milliárd ember, az emberiségnek több mint a fele. A nagy világvallások bölcsője Ázsiában ringott. A kereszténység is az ázsiai Közel-Keletről indulva terjedt el a világon. Ázsia keresztényeinek száma ennek ellenére ma csak 286 millió.

A 20. és 21. században Ázsia számos háború színterévé lett. Az I. világháború csak érintőlegesen azott Ázsiára, a II. világháborúban azonban Ázsia hosszú és vérszomjas háború lett. A két első atombombát egy ázsiai országra, Japánra ejtették.

A II. világháború befejezése után sem köszöntött béke Ázsiára. A koreai háború a nagyhatalmak beavatkozásával végződött. Hosszú évtizedekig húzódtott el a vietnami háború. Irak diktátora háborút kezdeményezett Iránnal és Kuvaittal. A vietnami háború befejezése után is borzalmas kegyetlenséggel folytatódott a háborúskodás Kambodzsában. Rövidebb háborúk zajlottak le India és Kína, valamint Pakisztán és India között. A Közel-Keleten is szinte állandóan folyik a háborúskodás, melynek jelenleg Szíria a legtöbbet szenvedő áldozata. Izrael államot állandó feszültségek háborgatják. Jemenben pedig a síita és szunnita muszlimok harca folyik.

Nagyon-nagyon szükséges tehát, hogy az Ázsiában elterjedt vallások kifejtsék béketeremtő potenciáljukat.

A múltban, sajnos, a vallási különbségek Ázsiában inkább háborúkat okoztak, mintsem hogy békét mozdítottak volna elő. Az iszlám harcos terjesztése és az erre reagáló keresztény háborúk olyan sebeket ejtettek az emberek testén-lelkén, amelyek máig sem gyógyultak be. Főképpen a legyőzöttek azok, akiknek leszármazottai nem tudják elfelejteni a régen kapott sérelmeket és szenvedéseket.

Ezért korunk döntő kérdése, hogy a vallások képesek-e kifejteni Ázsiában békét, humanizáló energiáikat e sebek gyógyítására. Maguk a vallási tanok a legtöbb esetben és a lényeges kérdésekben minden ember méltóságát, az élet sérthetlenségét és a kölcsönös szeretetet hangoztatják. Kölcsönös megértés, a másik fél szempontjának elismerése, minden erőszakotól való tartózkodás, egymás értékeinek megbecsülése, minden gyűlöletkeltés mellőzése, és főleg az egyetemes testvéri szeretet ápolása lehetnek azok az eszközök, melyek a békéhez vezetnek. Súlyos kötelessége minden vallásos embernek, hogy úgy élje és gyakorolja saját vallását, hogy ugyanakkor elismerje más vallások értékeit, és megértse a másvallásúak nehézségeit és vágyakozásait. II. János Pál pápa hangoztatta mindig az emlékezet megtisztításának szükségességét. Egymás meghallgatása, megismerése, megbecsülése: ez a békéhez vezető út. Ezen kell jármanunk, hiszen az egy szerető Istennel vagyunk teremtményei mindnyájan.

Nemeshegyi Péter SJ

MAGYAR SZIGET RÓMA BELVÁROSÁBAN

Kilencvenéves a Római Magyar Akadémia

Szeptember 12-én, kedden este, pontosan kilencven évvel a létrejötte után a Római Magyar Akadémia képzőművészeti kiállítás keretében nyitotta meg az új évadot. A 90/10-es című kiállítás utal a nagyszerű kilencven évre, amelyet most tíz egykori ösztöndíjas művész alkotásai jelenítenek meg: Baráth Nóra, Brückner János, Gaál Endre, Gyenes Zsolt, Horváth Dániel, Lenkey-Tóth Péter, Ludman Éva, Nagy Csilla, Szegedi Csaba, Vati Era. Az összegyűlt vendégek előtt Révész Mária kulturális főtanácsadó emlékezett az alapításra, az eltelt kilencven év kihívásaira és eredményeire. Beszédéből idézünk néhány fontos gondolatot.

„Jeles nap a mai: kilencven éve, 1927. szeptember 12-én írta alá a Magyar Állam megbízásából Gerevich Tibor azt az adásvételi szerződést, mely lehetővé tette, hogy ma itt álljunk, kiállítást nyissunk meg, ösztöndíjasoknak nyújtsunk lehetőségeket, hogy egy kis magyar szigetet működtessünk Rómában, Róma történelmi belvárosában.

A Római Magyar Intézet (Akadémia) első évtizedeinek története szorosan kapcsolódik újjászervezője, Klebelsberg Kuno tudománypolitikájához. Az első világháborút követő béke Magyarország számára trauma volt, elvesztette területének kétharmadát, vele jeles tudományos műhelyeket, nagyhirű egyetemeiket. Ezen a veszteségen túl a revíziótól rettegő kis országok gyűrűjében, elzárt-ságból kellett valahogy kitörni. Ehhez Klebelsberg a „magas műveltség” megvalósítását találta a legmegfelelőbb eszköznek. Amikor 1922-ben miniszter lett, már kész koncepcióval rendelkezett és hozzájárult a külföldi hídfőállások kiépítéséhez. Ebben jó terep volt Róma, Bécs és Berlin, de különösen Róma.

A Római Magyar Akadémia első képzőművész ösztöndíjas csoportja már az 1930-as Velencei Biennálén sikeresen bemutatkozhatott a nemzetközi közönségnek. Kétségtelen imponáló nevek – és mögötte az életművek – az első „római iskolából”: Aba-Novák Vilmos, Barcsay Géza, Istókovich Kálmán, Molnár C. Pál, Patkó Károly, Pátzay Pál, Szőnyi István.

A második világháborút követő nehéz újrarajzolás után azonban ismét neves személyek lettek a Római Magyar Akadémia lakói: Weöres Sándor és Károlyi Amy, Ottlik Géza, Déry Tibor, Balázs Béla, Kerényi Károly, Lukács György, Pilinszky János, Toldalagi Pál, Nemes Nagy Ágnes, Lengyel Balázs, Karinthy Ferenc, Csorba Győző, Hanák Péter, Klaniczay

Tibor, Veress Sándor zeneszerző, zongoraművész, Szöllősy András zeneszerző, zenetudós, Fülep Lajos, Cs. Szabó László, Hantai Simon festő, aki aztán Rómából Párizs felé vette az útját...”

Révész Mária kulturális főtanácsadó szeptember 16-án, pénteken interjút adott a Vatikáni Rádióban a Római Magyar Akadémia létrejöttéről, működéséről és küldetéséről.

– Azt gondolom, hogy folytatni kellene az elődök hagyományait és egy újabb „szép időszakot” kellene kreálni, de ehhez komoly tudatosság kell. Azt hiszem, hogy a képzőművészeti ösztöndíj újralakul Balog miniszter úr kezdeményezésére, és ez nagyon jó dolog. Valamivel több pénz kellene ahhoz, hogy az ösztöndíjasok több időt tudjanak itt tölteni ahhoz, hogy igazi alkotó munkát végezhesenek, ehhez pár hét nem elegendő. A másik, amit nagyon szeretnék, hogy a Fraknoi Intézetnek meglegyen a folytatása, hiszen a Római Magyar Akadémia a Fraknoi Intézetből nőtt ki és nagyon hosszú időn keresztül azokat a történeti és egyháztörténeti kutatásokat, melyeket itt végeztek, mindenféleképpen folytatni kell, hiszen itt van a történelmünk egy része, az egyháztörténelmünk nagy része is itt van, Rómában, tehát van mit kutatni. Végül az irodalmárok számára is – azt gondolom – meg kellene nyitni az Akadémiát, mert sok itteni irodalmár ösztöndíjas műveiben nagyon szépen „visszajön” Róma, és nagyon sok magyar ember számára, aki esetleg soha nem jutott el, vagy nem jut el Rómába, élményt jelentenek ezek az írások, amit az itteni ösztöndíjasok megírtak.

Összegezve, ennek a három dolognak, a képzőművészetnek, a történelemnek és az irodalomnak együtt kellene működni, és nagyon remélem, hogy ez így is lesz.

(Vatikáni Rádió)

A MAGYAR KÖZÖSSÉG IS RÉSZT VETT A MÜNCHENI NEMZETEK MISÉJÉN

Több mint ötven Németországban élő magyar hívő vett részt szeptember 24-én a müncheni székesegyházban bemutatott nemzetek miséjén. A szertartás főcelebránsa Reinhard Marx bíboros, münchen-freisingi érsek volt.

A nemzetek miséjét minden évben szeptember utolsó vasárnapján tartják a müncheni székesegyházban. A szertartás része a Németország-szerte megrendezett interkulturális hétnek, mely a német katolikus püspöki konferencia, az evangélikus egyház és a görög ortodox metropólia együttműködésével nyílt meg szeptember 18-án Offenbachban. Az 1975 óta megtartott rendezvény sorozathoz, melyet a Németországban élő külföldiek számára rendeznek, az egyházi közösségeken kívül csatlakoznak az önkormányzatok, illetve más szervezetek is.

A nemzetek miséjének célja, hogy együtt tudjanak imádkozni a különböző anyanyelvű katolikusok. Az idei nemzetek miséjén 23 nemzet képviseltette magát, a zenei szolgálatot a horvát közösség énekkara látta el, de a szentmise olvasmányai és könyörgései is különböző nyelveken hangzottak el. Reinhard Marx

Marx bíboros a magyar közösség képviselőivel

bíboros együtt mutatta be a szentmisét a megjelent közösségek lelkipásztoraival, köztük Merka János müncheni magyar lelkész. „Részvételünkkel azt fejeztük ki, hogy a müncheni érsekség élő része vagyunk” – fogalmazott Szarvas Erzsébet, a Müncheni Magyar Katolikus Egyházközség lelkipásztori munkatársa.

Müncheni Magyar Katolikus Egyházközség

PRO ECCLESIA HUNGARIAE-DÍJAT KAPOTT JASCHKÓ BALÁZS SJ

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Pro Ecclesia Hungariae-díjat adományozott Jaschkó Balázs jezsuita atyának. A kitüntetést a testület nevében Miklósházy Attila SJ, a külföldön élő magyarok nyugalmazott püspöke adta át a kanadai Pickeringben. A díjjal a püspöki konferencia elismerését fejezi ki azért a szolgálatért, amelyet élete folyamán Jaschkó Balázs atya a Katolikus Egyházért végzett.

Jaschkó Balázs Kassán született 1922. február 3-án, kilencedik gyermekként a családban. Őt fiú és három lánytestvére közül két bátyja jezsuita lett, egy nővére pedig a Jézus Szíve Társaság tagja. Legidősebb nővére lemondott arról, hogy nővér legyen, mert úgy gondolta, hogy szüleit kell támogatni anyagiakban, hogy felnevelhessék a többi gyermeket, de 21 éves korában tüdőkomplikáció jelentkezett nála és meghalt. Két fiútestvére kommunista volt idealizmusból, egy harmadik pedig a humanista jó ember példaképe. Édesapja evangélikus vallásban nevelkedett, házassága 36. évében egy jezsuita lelkigyakorlat után katolizált. Ezután napi misehallgató és áldozó lett.

Jaschkó Balázs a Csehszlovákiához tartozó Kassán járt magyar elemibe és gimnáziumba. 1938-ban Kassát Magyarországhoz csatolták, így a visszatérült premontreieknél tett reálgimnáziumi érettségét 1940-ben. Jezsuitának először 1937-ben jelentkezett Rózsahegyén a szlovák provinciában, ahol azt a tanácsot kapta, hogy előbb fejezze be a középiskolát, majd 1940. szeptember 2-án a budapesti Manrézában öt társával együtt elkezdte a noviciátust. 1944–45-ben, filozófiai tanulmányainak második évében jött a német átvonulás, majd az orosz bevonulása, és Kassa újra csehszlovák államterület alá került. A megüresedett Filozófiai Főiskola épületében P. Dombi József megbízásából bátyjával, Jaschkó Pállal és a kassai Schmotzer Jánossal előbb menekülttáborban rendeztek be, főképp a szlovák faluról menekültek számára, majd az orosz csapatok bevonulása után a vidéki középiskolásoknak adott otthont az épület. 1945 és 1947 között a filozófia 2. és 3. évet Brünneben végezte, a cseh jezsuiták filozófiáján.

A kurzus végeztével, 1947-ben Szatmárnémetibe került magiszternek, de egy hónap múlva el kellett hagynia Romániát, mert vízumát nem hosszabbították meg. Teológiai tanulmányait Szegeden kezdte, de nem tudta ott befejezni, mert Róma tanácsára több társával együtt külföldre szökött. 1949 tavaszán Ausztriában, Innsbruckban, a Zenzenhofon fejezte be az iskolai évet. 1949 és 1951 között a teológia 2. és 3. évet az észak-olasz Chieriben végezte. 1951. július 15-én szentelte őt pappá Chieriben a torinói bíboros, majd 1952-ben szerezte meg a teológiai licenciátust. Ezt követően került sor a 3. próbációra az angliai St. Beuno's-ban.

Ennek befejeztével, 1953-ban került a kanadai Hamiltonba, a Szent István-templomba káplánként és a provinciális titkáráként egészen 1955 januárjáig. Ezután előljárója a montreali Immaculée Conception jezsuita kollegiumba küldte őt, hogy a Szív Újság kiadóhivatalát vezesse. 1955-től 15 évig Jersey City-ben (New Jersey) a St. Peter Preparatory School tanáraként hittant, latint és franciát tanított. Mint hátúszó bajnok, Jaschkó Balázs az úszókat is irányította, valamint a sakk klubot is vezette. A következő öt nyár alatt megszerezte a québeci La-

Miklósházy Attila SJ, a külföldön élő magyarok nyugalmazott püspöke adta át a díjat

val egyetemen az M.A. fokozatot francia nyelvből.

1970-től a provinciális a torontói Szent Erzsébet egyházközségbe rendelte először káplánnak, majd 1977-től 2000-ig plébánosnak. 1971 és 1978 között a kanadai magyar jezsuiták superiorja volt, 1990-ben pedig észak-amerikai regionális superiornek nevezték ki 2003-ig. 1976-ban megalakult a St. Jutta Foundation (Canada), amelynek elnöke lett. Ez az alapítvány egy államilag bejegyzett jótékonyági szervezet a magyar jezsuiták fenntartására. Mint plébános, P. Jaschkó lelkésze volt a Házások Klubjának és igazgatója a Magyar Iskolának. 1972-ben gyűjtést rendezett a négy évvel előbb befejezett plébánialak és a majdnem százéves templom restaurálási adósságának kifizetésére. 1980-ban a Magyar Iskola Tanítói Szintársulat aktív szereplője lett. 1984-ben kezdeményezte, 1985-ben pedig véghezvitte az egyházközség áttelepítését és egy új templom építését Willowdale-ben. 1989-ben részt vett a METEM (Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség) megalapításában és vállalta az elnöki feladatokat. 1995-től a hamiltoni St. Elizabeth Home Society igazgatóságának tagja, majd elnöke lett.

1986-ban Jeruzsálemben egy három hónapos biblikus kurzuson vett részt, majd meglátogatta Kalkuttában a Teréz anya által alapított Haldoklók Intézetét, ahol önkéntes kiegészítő is volt, majd elment a Távol-Kelet magyar misszionáriusaihoz, köztük bátyjához, P. Jaschkó Istvánhoz, aki Tajvanban két intézményt is alapított az értelmileg hátramaradt gyermekek számára. 2000-ben, bátyja 90. születésnapján is ellátogatott Tajvanba. A Fülöp-szigeteken is meglátogatta a magyar jezsuita atyákat.

2000-ben az új fiatal plébános mellett kápláni szolgálatát folytatta Torontóban. 2003-ban provinciális a kanadai magyar jezsuiták előljárójának nevezte ki P. Jaschkót. 2004 óta a plébánián lakik és segít a magyarok lelkipásztori gondozásában. Mivel Torontóban egy orvosilag megmagyarázhatatlan gyógyulás történt Kaszap István közbenjárására, a római jezsuita posztulátor, P. Molinari őt nevezte ki a rendkívüli gyógyulás kivizsgálásának viceposztulátorává, amit hűségesen végzett négy éven át. 2015-ben meggyengült egészsége miatt a pickeringi jezsuita Infirmáriára (betegápoló központba) került. □

Gyerekeknek

A SZENTEK ÉS AZ ÁLLATOK

Kisgyerekként (is) nagyon szerettem az állatokat, ám mivel nem kertes házban laktunk, szüleim nem engedték, hogy háziállatot tartsunk. Így aztán azért is vártam mindig különösen a nagyiekkal való találkozásokat, mert az ő nagy kertjükben nagyokat kergetőzhettem a koromfekete macskájukkal.

Ez a régi emlék onnan jutott az eszembe, hogy a múlt hónapban ünnepeltük a természetszeretetéről is ismert Assisi Szent Ferencet, akinek emléknapján, október 4-én tartják az állatok világnapját. Ezekben a napokban, november elején, amikor a temetőben emlékezünk elhunyt szeretteinkre, talán Neked is eszedbe jut a kérdés, ami kisgyerekként bennem is felmerült: vajon az állatokkal mi lesz a földi életük után?

Az Egyházban a mai napig nincsen egységes álláspont erről. Szent Ferenc óta azonban tudjuk, hogy az Egyház szeretettanítása az állatokra is kiterjed. Szent Ferenc egyben az állatok védőszentje is. Számos legenda örizte meg Szent Ferenc különleges kapcsolatát az állatokkal. A legjobban azokat a teremtményeket szerette, amelyekben Isten vagy a ferences rend képmását látta, pél-

dául a bárányt vagy a Napot. II. János Pál pápa úgy fogalmazott, hogy az állatokból sem hiányzik a lélek, XVI. Benedek pedig azt mondta, a nem emberi lények halálával csak földi létezésük szűnik meg. XVI. Benedekről azt is tudjuk, hogy kedvenc állata egy macska volt, amely megválasztása után is elkísérte őt a pápai lakosztályba. A nyugalomba vonult pápa nemcsak a macskákat, de minden állatot nagyon kedvel – mondta róla korábbi másodtitkára, aki egy érdekes történetet is felelevenített az állatok szeretetével kapcsolatban. Az egyik általános kihallgatás végén több plébános szobrait ajándékozta a pápának. Titkára felhívta XVI. Benedek figyelmét arra, hogy személyes áldásában részesített egy olyan szobrot, amely mellett egy kutya is szerepel. A pápa válasza ez volt: „Ezek a szentek nemcsak szimpatikusak, de emberiek is.”

Látjuk, hogy a régmúlt és a közelmúlt szent életű emberei is szeretettel fordultak az állatokhoz, akik ugyanúgy Isten teremtményei, mint mi. S hogy mi történik kedvenc háziállatunkkal, miután elpusztul? A titok nyitja a Jóistennél van...

Kovács Péter

Fiataloknak

JÉZUS A SZEKTÁK TANÍTÁSÁBAN (34.)

A kezdő szcientológusok a dianetika hipnotikus módszereinek hatására megkönnyebbülést tapasztalnak. Aki azonban egyszer elindul a dianetika útján, az nehezen szabadul ki karmaiból. Annál is inkább, mert az egyre nagyobb tandíjat követelő tanfolyamokat csak úgy képes elvégezni, hogy a szcientológia egyháza számára éveken keresztül ledolgozza tartozását. Elvileg ki-ki szabadon kapcsolódhat a szcientológiához, és szabadon el is hagyhatja. A gyakorlatban azonban „milliárd évekre” köt szerződést, kötelezi el magát a szervezetnek.

A következő és a legfontosabb csapda végül a pénz és az általa megszerzhető hatalomra való törekvés! Hubbard egyik kedvelt mondanéja volt: „Szerezzen pénzt és egyre többet!” A dianetika és a szcientológia különböző tanfolyamai ezt a célt szolgálják. Az alapvető tanfolyam alig pár száz német márkába került a 80-as években, de egy „tisztulási tanfolyamért” már több mint 3000 német márkát kért a szcientológia egyháza, az „Élet kulcsa” című tanfolyamért pedig több mint 20.000 márkát! Ha valaki a Szcientológia központban Clearwaterben (Kalifornia) akar részt venni egy haladók számára tartott kurzuson, annak még mélyebbre kell nyúlnia a zsebébe. Az E-meter pedig, amely a szcientológia szerint nélkülözhetetlen a dianetika terápiához a tagok számára, „csupán” 8900 német márkát kellett fizetni.

Ugyanakkor a szcientológia vezetői szerint mindezek az összegek „önkéntes adományok a hívők részéről”!

Ne csodálkozzunk tehát, hogy sokan azok közül, akik elindultak a dianetika útján, igen súlyos adósságokba kevered-

tek. Azt a szcientológust pedig, aki hosszabb távon nem hoz hasznot „egyházának”, azt lehetséges zavarforrásnak tekintik. Hubbard szerint azért lép fel ez a zavargás, mivel az ilyen szcientológus még kapcsolatot tart az „elnyomóval”, vagyis egy külső, nem szcientológiaihoz tartozó személlyel. A megoldást ilyen esetben Hubbard abban látja, hogy szakítást követel meg.

A pénz kezdettől fogva fontos szerepet játszott a dianetika, később pedig a szcientológia terjesztésében. Joggal mondják tehát, hogy a „szcientológia valójában egy konzern, azaz vállalatokat fenntartó tőkés társaság, pénzügyi vállalkozás, nem pedig egyház”. Mások pedig iparnak tekintik, amely a hatalom megszerzésére törekszik. Megerősödik a meggyőződés, hogy az évek során egyre több és drágább tanfolyam azért született meg, hogy egyre több pénzt folyhasson be a kasszába, illetve a dianetika-szcientológia hallgatója minél inkább kötődjen az intézményhez.

Egy egyházi közösséghez az emberek általában nagyobb bizalommal közelednek, mint egy ismeretlen személyek által alapított magántársasághoz. Az adományok gyűjtésekor is rendszerint több ajtó nyílik meg a vallási és humanista közösségek, mint a pusztán kereskedelmi érdekeltségű vállalatok előtt. Ahol viszont közösségek karitatív tevékenységük miatt adókedvezményekben részesülhetnek, ott fennáll a visszaélés veszélye is. A szcientológia egyházát és a hozzá tartozó vállalatokat több országban el is ítélték adóvisszaélés és meg nem engedett ipari tevékenységük miatt.

János atya Londonból

MAGYAR ZARÁNDOKNAP
MARIAZELLBEN

A magyar zarándoknap hagyományát öt éve elevenítették fel újra. Az idei lelkinapot Székely János püspök vezette szeptember 30-án. A Magyarország különböző területeiről érkezett zarándokok énekelve vonultak a mariazei bazilikához.

Frater Michael, a mariazei bazilika superiorja szeretettel köszöntötte a ma-

gyar zarándokokat. Elmondta: a magyarok nem idegen turistaként járnak e stájerországi kisvárosban; Mariazellben otthon érzik magukat. Felidézte, hogy a 14. század óta szakadatlanul követik egymást a magyar zarándokcsoportok, akik itt is a Magyarok Nagyasszonyához imádkoznak.

(Szombathelyi Egyházmegye)

BAJOR ÉS MAGYAR FIATALOK
ZARÁNDOKKLATA

Először szerveztek nemzetközi találkozót passzai, székesfehérvári egyházmegye és szatmárnémeti fiataloknak, hogy egész Európát, a kontinens nyugati és keleti részét is képviselve, együtt vegyenek részt egy lelki programban. A közös imádsággal, elmélkedésekkel, valamint a Szent István, Boldog Gizella és Szent Imre életének egy-egy fontos mozzanatát bemutató jelenetekkel kezdődő kétnapos zarándoklat püspöki szentmisével zárult. A keresztény szentek életpéldája, tanúságtételük követése jegyében hirdették meg a Székesfehérvári Egyházmegye ideiglenes ifjúsági zarándoklatát Mórról Bodajkra, amelyet szeptember 29-én és 30-án tartottak.

A passzai fiatalokkal régi kapcsolatot ápol a Székesfehérvári Egyházmegye. A bajorok és a magyarok is boldogként tisztelik Gizellát. Miután Wilhelm Schraml passzai püspök 2011-ben, a családok évében Boldog Gizella-ereklétét ajándékozott Székesfehérvárnak, a magyar szent család (Szent István, Boldog Gizella, Szent Imre) tiszteletének központjává válhatott a város. Spányi Antal megyéspüspök 2012-ben ajándékozott Szent István-ereklétét Passaunak, a Gizella-tisztelet európai központjának. Az így kialakult testvéri kapcsolat alapozta meg azt a gondolatot, hogy a két egyházmegye a fiatalokat is közelebb vigye azokhoz a szentekhez, akik összekötik a két népet, illetve erősítsék bennük a keresztény értékeket, amelyek létrehozták és meghatározták Európát és az Európai Uniót is.

A mostani zarándoklat célja volt, hogy egy közösségbe hívja a fiatalokat Európa nyugati és keleti részéből. Örömteli, hogy idén Erdélyből, Szatmárnémetiből is érkeztek a zarándoklatra.

Móra érkezve a zarándokok az ismerkedés és a közös étkezés után imádsággal, elmélkedésekkel és szentórával zárták a napot. Másnap a templomban tartott napindító gondolatok után Bodajk felé vették útjukat. Útközben egy-egy állomásra érkezve jelenetekkel mutatták be a passzai, a csákvári és fehérvári, valamint a szatmárnémeti

Európa keleti és nyugati részét is képviselték

fiatalok a szentek életének maig érvényes üzeneteit.

A zarándokút végén a Segítő Szűz Mária kegyhelyére, Bodajkra várta Spányi Antal megyéspüspök a fiatalokat. A főpásztor erre az ősi zarándokhelyre hívja minden évben azokat a fiatalokat is, akik a bérmálás szentségében részesültek, hogy megerősítse őket a kapott kegyelmekben.

A szentmise végén a Passzai Egyházmegye ifjúsági referense, a passzai Boldog Gizella-iskola diákjainak kísérője, Wolfgang de Jong elmondta: sokat jelentett számukra, hogy eljöhettek arra a helyre, ahol a passzai Mindenkor Segítő Szűz Mária mintájára festett kegyképet a magyarok évszázadok óta tisztelik. Majd átnyújtotta a bajor fiatalok ajándékát a megyéspüspöknek, az Altöttingből, Bajorország egyik leglátogatottabb zarándokhelyéről származó hatalmas gyertyát, amelyet a Szűzanya kegy-szobrának képe díszít.

Hajdu Ferenc helynök a találkozón elmondta: a passzaiakkal való találkozás azért is fontos, hogy a fiatalok lássák: volt két ifjú, egy magyar fiatalember és egy bajor fiatal lány, István és Gizella, akiknek kapcsolatából kibontakozhatott Magyarország és Bajorország ezeréves kapcsolata. Amikor őket ereklékben tiszteljük, egy közösséggé válunk, nemcsak a bajor néppel, de mondhatjuk, hogy az európai népekkel is. Hisz ez a földrész azután teljesedett ki, miután Nagy Károly idején a kereszténység európai eszmény lett. Ehhez csatlakozott Szent István és vele Boldog Gizella is; az ő megvalósult reményük esélyt ad arra, hogy elődeik hite nyomán a mai fiatalok is megvalósíthassák reménységüket.

(Székesfehérvári Egyházmegye)

MAGYAR VERSEK BÉCSBEN

Eperjes Károly előadása a Pázmáneumban

Rendhagyó verses-zenés irodalmi estet tartott a bécsi Pázmáneumban Eperjes Károly Kosuth-díjas és Jászai Mari-díjas színművész és lánya, Eperjes Borbála szeptember 23-án. Az esemény, amelyre a XI. Ars Sacra Fesztivál keretében került sor, XX. századi magyar költők istenes verseivel ismertette meg az érdeklődő bécsi magyarságot. Az előadást az évtizedek óta hagyományosan megtartott szombat esti magyar nyelvű szentmise előzte meg, amelyen a Pázmáneum Cantus Arcis Kórusa, valamint a Musica Divina Kamarakórus közösen teljesített zenei szolgálatot.

Mit üzennek magyar költőink istenes versei? Ha olykor fellapozzuk őket, könnyen rádöbbenünk, hogy vívódásaik hasonlóak a mieinkhez. A közös magyar kultúra, a nemzeti nyelvű irodalom azonban nem csak egymáshoz kapcsol bennünket határokon innen és túl, hanem az Istenkereső költők szavaiban át hidat épít a transzcendenssel való közösség felé is.

Eperjes Károly színművész és lánya, Borbála

Eperjes Károly emellett felhívta a figyelmet arra is, hogy újra kell gondolnunk az értékrendünket, mindazt, amire életünk alapját lefektetjük. A világban sokféle válság tapasztalható napjainkban, ezért – mint fogalmazott – feltétlenül szükséges, hogy identitásunkat kultúránk gazdag örökségéből, értékrendjéből építsük föl. Az úton levés mindig keresés, úgy kell azonban keresnünk, hogy megtaláljuk életünk végső célját.

Cseh Csaba

EMBER, EMLÉKEZZÉL...

Porból vagyunk és porrá leszünk – már egy őszi séta a temetőben sokat seghet, hogy kissé helybillenjen az ember gondolkodása. Látva a sok sirt, a földi élet névre szóló, egyszemélyes kijáratát, rádöbbenhetünk arra, amiről gyakran megfeledkezünk...

Az 1847-ben megnyitott Kerepesi temetőt a főváros vezetősége 1885-ben dízsírkereté nyilvánította, amely nemzeti emlékező személységeinek temetkezési helyéül szolgál. Egy ilyen panteon természetesen mindig hiányos – hogyan is lehetne minden nagy magyart egyetlen helyre eltemetni, és nem minden esetben könnyű eldönteni azt sem, ki lehet méltó rá, hogy ilyen módon is őrizze őt a nemzet emlékezte. Rádásul itt több mint húsz éven át érvényesült egy határozott szempont: az 1960-as évek végétől ugyanis ebben a temetőben nem volt szabad egyházi szertartást végezni. Ez arra is rávilágít, hogy a Kerepesi temető nemcsak a nemzet emlékezetét mutatja, hanem az emlékezésnek a történetét is.

Októberi délelőtti sétálgatok a Kerepesi temetőben, a Fiúmei út melletti falnál az első síremlékek egyikén nemzeti színű szalagok és frissen elhervadt virágok mutatják, hogy vannak, akik elevenen emlékeznek Földváry Boér Elemérre, aki 1930-tól 1956. október 24-ig élt. Az egyik szalagon felirat: „Köszönjük, hogy életedet adtad Magyarországnak szabadságáért”. Harminc évvel ezelőtt ilyen szalag nem kerülhetett volna erre a sírra...

A közelben nyugszik a temető első nevezetes halottja, Vörösmarty Mihál (neve így áll a sírkövön). Temetése 1855-ben valóságos tüntetés volt a szabadságharc leverését követő sötét korszakban. Gyászbeszéd megtartását nem engedélyezték, így csak a koporsóra hulló föld döngéséből hallhatták ki a gyászolók a Szózat súlyos szavait: „a sirt, hol nemzet süllyed el, népek veszik körül...” És talán a költőnek is köszönhető, hogy a sírba csak az ő teste szállt alá, szavainak erkölcsi parancsa életben tartotta, újra életre segítette a nemzetet.

Alig néhány lépéssnyire innen, jókora tölgy alatt nyugszik Arany János és családja. „A tölgyek alatt vágnám lenyugodni, ha csontajaimat meg kellene adni”, írta az alig hatvanöt évesen meghalt költő.

Hatalmas, méltóságot sugárzó és tiszteletet parancsoló mauzóleumok állnak viszonylag közel egymáshoz: Bathhány Lajos, Deák Ferenc és Kossuth Lajos nyughelyei. A nemzet emlékezte közel hozta őket egymáshoz – minden történelmi vitájuk ellenére: a mártírt, a kiegyezőt és az emigránst. És az árkádsorban most is van virág az évtizedeken át árukként megbélyegzett Görgey Artúr sírján is...

Füves, tágas térségen áll Antall József hatalmas síremléke. A négy égtáj felé tekintő alakok mintha szét akarnák feszíteni a sirt körülvevő köépitményt. Ki tudja, mire gondolt az alkotó, Melocco Miklós, de a temetői sétáló „a magyar széthúzás emlékműveként” is láthatja alkotását.

Távolabb, övétől is elkülönülve Kádár János sírhantja, rajta a felirat: „Ott voltam, ahol lennem kellett, azt tettem, amit tennem kellett”. A mondat ugyanolyan kétértelmű, mint életében mondott szavai és cselekedetei voltak. De nyugodjék békében ő is.

Megyek tovább, a tiszta és világos szavak vonásában Krúdy, Babits, Kosztolányi, Karinthy és Móricz Zsigmond nyughelye felé, a művész parcellában.

A régi sírok mellé egyre csatlakoznak az újabbak. Ez persze arra is emlékeztet, hogy előbb vagy utóbb a temetői sétálgató is sorra kerül. Ember, emlékezzél...

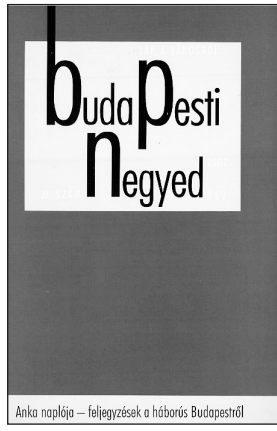
Kipke Tamás

KEZEMBE KERÜLT EGY KÖNYV...

Ezúttal tulajdonképpen nem is egy könyv, hanem – hivatalos megjelölése szerint – egy negyedévenkénti periodika régebbi kiadványa vonta magára a figyelmemet. Noha csupán újonnan megjelent könyvek ismertetésével szoktam az Olvasó elé állni, ezúttal kivételt teszek, ugyanis a Budapest Főváros Levéltárának gondozásában megjelent *Budapesti Negyed* sajnálatos módon már a múlté, holott hézagpótló feladatot látott el, mert szinte kizárólag csak a magyar fővárosához kötődő szépirodalmi és tudományos értékű tanulmányokat, illetve forrásmunkákat közölt. Így látott napvilágot Anka naplója a háborús Budapestről, amit a rég elhunyt naplóról Marburgban élő leánya adott közre.

Az első bejegyzés 1944. március 14-én íródott, az utolsó közel egy évvel később, 1945. március 5-én, miután egy szovjet katona zabralás közben „burzsuj, burzsuj” felkiáltással szétaposta Anka írógépét. A krónikás, Anka, leánynevéen Gergely Magdolna első férje Tóth Aladár zeneesztéta volt, aki a háborús éveket második felesége, Fischer Annie világhírű zongoraművésznővel együtt Svédországban vészelte át, majd a budapesti Operaház igazgatójaként sikeresen rendezte a kommunista rendszer kulturális törekvései ellen és így gyakori támadások keresztüztében állt. A *Budapesti Negyed*-ben megjelent napló szerzője

1944 márciusa előtt nem jegyezte fel, mi is történt vele és a Napóként emlegetett apja által még a századforduló idején vásárolt Márton-hegyi villa lakóival, de a világháború utolsó esztendejében alighanem rendkívül fontosnak vélte, hogy arról, amit naponta látott, tapasztalt, írásos nyom maradjon. Vegyész-mérnöki diplomával titkárnői feladatot látott el egy hadiüzemnél nyilvánított cémagyárban. Tudatosan fejlesztett fizikai álló-

A folyóirat címlapja

képessége és kiegyensúlyozott lelkiállaga megővta az összeomlástól, amire bőségesen lett volna oka. Gimnazista fiát a besorozástól kellett féltetnie, tízéves leányát a betegségek-től és a lelki összeomlástól, későbbi férjét pedig attól, hogy visszatérjen Magyarországra átmeneti lakóhelyéről a békés Genfből.

Anka naplójában megírja azt is, hogy szinte fúrcsán tartja, miért nincs jobban megijedve, amikor a városra rendszeresen hullanak a bombák, a vilamosok leállnak a légítámadás idején, élelmiszert csak a legnagyobb nehéz-

ségek útján lehet beszerezni, tehát a napi munka mellett a család eltartása egyre súlyosabb problémák elé állítja. Ennek ellenére, még arra is van türelme, hogy leányával a rendhagyó francia ígéket gyakorolja. Minderről pátosz nélkül számol be, nemegyszer az olvasónak már-már az az érzése, hogy Anka csaknem kivülállóként éli meg ezeket a borzalmas napokat és karácsonyra még a város más pontjain élő rokonoknak is visz szerény ajándékot. Szenteste – egyebek között – a következőt jegyzi fel naplójában: „Szaladok az orvosnőhöz, hogy mit csináljak a kezemmel, teljesen le van fagyva, fáj és viszket. Az utcák majdnem kihaltak. Állandó ágyúdörgés. Háromnegyed kettőre haza. Megébelek, gyorsan le a Lejtő úti templomba, éjfél misére, amit 3-kor tartanak meg. Olyan tele a templom, hogy kiszorulok, a lépcsőn állunk tömött csoportban. Belőveket lehet hallani a Mennyből az angyal közben, füttyölnek a golyók és jó nagy durranások. Az emberek még csak arra sem néznek.” Mindez üzenet a múltból, tanulságokkal a jövőre, egyúttal pedig személyes példa arra, hogy a legnagyobb megpróbáltatások idején a hit erkölcsi tartáshoz segít.

Aki hozzájut a *Budapesti Negyed* még 2002 őszén megjelent példányához, bölcsen teszi, ha elolvassa Anka naplóját a háborús Budapestről.

Vincze András

DIADALÚT AMERIKÁBAN

Mindszenty József bíboros 1974. május 6-tól június 28-ig meglátogatta az Amerikai Egyesült Államok magyar központját. Parttól partig utazott, csaknem minden jelentősebb magyar központot sorra vett.

Ezen kötet szerzője időbeli és egyéb technikai okokból nem kísérhette végig az egész úton, mert Európából kellett átutaznia s oda idő előtt visszatérnie. Ezért e krónika nem öleli fel a bíboros egész amerikai útját. De a kiválasztott útszakasz jelentős állomásokat foglal magában. Négy állam, hat nagyváros és környéke eseményeit, Mindszenty bíboros útjának történéseit sikerült feljegyezni.

A szerző krónikát igyekezett összeállítani, tehát tudatosan tartózkodott a különösebb újságírói eszközök alkalmazásától. Amerikai módra a „facts”, a tények feljegyzésére törekedett.

Célja az volt, hogy a későbbi történétírók, akik valaha a bíboros amerikai útjáról akarnak írni, forrásmunkául használhassák, megtalálják benne a szükséges adatokat, képet alkothassanak a bíboros munkaprogramjáról, mondanivalójáról, cselekedeteiről és fogadtatásáról, egyházi ténykedéséről, de egyéniségéről, emberi portréjáról is.

A krónika végén, a kép kiegészítésére külön függelék: Mindszenty bíboros három kaliforniai szentbeszéde (San Francisco, San Diego, Los Angeles), és egy világi ünnepségen mondott beszéde (St. Louis).

Az elképzelés szerint ez a krónika, ha nem is tartalmazza Mindszenty bíboros egész amerikai útját, feljegyzéseivel képet ad az amerikai út konstans jelenségeiről, visszatérő, megismétlődő epizódjairól, tehát jellemzően tükrözi az egész

amerikai út levegőjét és „pars pro toto” gyanánt talán hasznos forrásmunkának bizonyulhat.

A szerző legfőbb szempontja az volt, ami a régi magyar íróé: „úgy írhasak, mint volt”. Mindszenty bíboros amerikai útjának egyéb állomásairól – de az itt felsoroltakról is – a legtöbb feljegyzést, riportot, dokumentációs szöveget a Katolikus Magyarok Vasárnapja című hetilap közölte, 1974. május-június-július és augusztusi számaiban. Történetírók és kutatók e lapban találhatnak bő, nyomtatott anyagot.

De magyar nyelven megjelenő más amerikai lapok is értékes helyi riportokat közöltek a bíboros útjáról.

(Csonka Emil: *Diadalút Amerikában – Krónika Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek amerikai útjának egy jelentős szakaszáról. Magyarországi Mindszenty Alapítvány, 2017*)

HÁRMASKÖNYV

Háromskönyv csak egy van. Werbőczy István Háromskönyve, a Tripartitum fogalomra vált. Alapmű a jogtudományban. Ma is gyakran hivatkoznak rá, rendszeresen idézik az 500 évvel ezelőtt megjelent könyv sorait. Werbőczy 1517-ben saját költségén adatta ki Johann Singriener bécsi nyomdájában a korabeli Magyarországon alkalmazott, a szokásjogban meghonosodott normákat, szabályokat tartalmazó gyűjteményt. Ez volt az első – latin címe szerint – „Tripartitum opus iuris consuetudinarii incltyi regni Hungariae”, amit aztán magyarra így fordítottak: „Nemes Magyarország szokásjogának Háromskönyve”.

*Háromskönyv sok van. Úgy tartják, Magyarországon a Biblia után ez a könyv jelent meg a legtöbb kiadásban. Azt már nehéz lenne kideríteni, hogy a több mint 50 kiadás hány példányt jelent, majd azok alapján hány másolat készülhetett. A latin nyelvű kiadások után jöttek sorra a magyar fordítások, készült több kétnyelvű változat, feldolgozták versben, kérdés-felelet formában. Mondhatnánk: siker könyv, pedig nem volt olyan egyértelmű a fogadtatása és a későbbi megítélése sem. Annak idején Werbőczy volt a jobbagyok rögöz költését kimondó törvények egyik kezdeményezője. Nemeskürty István az 1993-ban megjelent *Mi magyarok című könyvében* – az 1514-es események leírása, Dózsa György kivégzésének felidézése után – így fogalmaz: „Az ősszel egybegyűlt országgyűlés kárörvendő kéjjel szavazott meg jobbagyellenes törvényeket, amelyeket Werbőczy István nem átalított írásba foglalni, örök emlékezetű; így a magyar parasztságot, lejárattott, de igaz szóval: a magyar dolgozó népet tette rabbá, amikor legnagyobb szükség lett volna a két karjára”.*

Werbőczy István II. Ulászlótól kapta a megbízatást, hogy gyűjtse össze, rendszerezze az ismert, gyakran különbözőképpen értelmezett törvényeket. Valószínű, hogy korábban megkezdte ezt a munkát a kiváló jogtudós. Ennek köszönhetően 1514-ben az országgyűlés elé került, a király is jóváhagyta a törvénykönyvet. De végül nem küldték meg a dokumentumot a vármegyéknek, nem került rá a pecsét, így a királyi Magyarország területén nem emelkedett törvényerőre. Ennek ellenére a magyar jogban 1848-ig használták, ez volt a legtekintélyesebb útmutató. Olyan fogalmakat is meghatározott Werbőczy, mint az igazság, a jog, a törvény, a szokás, a lelkiismeret... Így tehát filozófiai szempontból is figyelemre méltó kultúrtörténeti kincsünk ez a Háromskönyv.

*Létezik irodalmi háromskönyv is, de Benedek Marcell irodalomtörténetész könyvének semmi köze nincs Werbőczy Háromskönyvéhez. Bár Werbőczy személye az ő Háromskönyve miatt bekerült a magyar irodalomba. Neve ott „kavarog” József Attila *A Dunánál* című versében. Őt szólítja fel Ady Endre, amikor azt írja: *Ülj törvényt, Werbőczy!* Így kezdődik a vers: „Még magasról nézvést / Megvolna az ország, / Werbőczy-utódok / Foldozzák, toldozzák...” És ha még ide idéznénk néhány sort a Werbőczy és az ő népe című Ady-írásából, az már ünnepontás lenne.*

Filip Gabriella

FILMEK – HÍREK – LELKISÉG

Keresztény Élet
PORTÁL NEM CSAK KATOLIKUSOKNAK

www.keresztenyelet.hu

A BOLDOGASSZONY-VÁNDORKIÁLLÍTÁS KÉT ÉS FÉL ÉVE

A tárlat novemberben Krakkóba érkezik

Számos erdélyi, kárpátaljai, délvidéki és egy drávaközi helyszín után ez idő tájt Felvidéken jár körbe, sőt novemberben Lengyelországba is eljut a Nemzetstratégiai Kutatóintézet által 2015-ben az ötszáz éves csiksomlyói Szűzanya-kegyszobor köszöntésére elindított, háromévesre tervezett Boldogasszony kiállítás. Az Ader János köztársasági elnök fővédnökségével Kárpát-medence-szerzte bemutatkozó tárlat novemberi krakkói megnyitója a kezdetek óta összességében a huszonnyolcadik alkalom lesz, ahol az érdeklődők megtekinthetik ötvenöt kiemelkedő kortárs magyar képzőművész Mária-ábrázolását. A kiállítás elmúlt két és fél évről Szász Jenőt, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökét kérdeztük.

– Elnök úr mindig hangsúlyozza, hogy a nemzetegyesítés szándékát a képzőművészet eszköztárával is meg lehet és meg is kell erősíteni. Hogyan állt ennek szolgálatába a Nemzetstratégiai Kutatóintézet?

– A Nemzetstratégiai Kutatóintézet küldetése a nemzeti re-integráció elősegítése a Kárpát-medencei, illetve a diaszpórában élő magyarság körében. Hitvallásunk szerint felelősséggel és hűséggel viseltetünk minden magyar iránt, éljen a mai Magyarország, a Kárpát-medence vagy a világ bármely pontján. Valljuk, hogy nincsenek különböző magyar ügyek, hanem egy közös ügy van, amelynek megkerülhetetlen része az egységes nemzeti emlékezet és kultúra. Ennek megerősítése érdekében hoztuk létre az immár negyedik éve működő Kárpát-haza Galériát, amelyben eddig negyvenöt külföldi kortárs magyar művészt mutattunk be Budapesten, a nemzet fővárosában, illetve indítottuk útjára 2015-ben a nagyszabású Boldogasszony-kiállítás-sorozatot.

– A Csiksomlyói Szűzanya-kegyszobor megszületésének ötszázadik évfordulója alkalmára a Nemzetstratégiai Kutatóintézet igazán szép kezdeményezéssel lepte meg az összmagyarságot...

– 2015. január elején felkértünk ötvenöt kortárs magyar képzőművészt, iparművészt és fotóművészt, hogy fogalmazza meg a maga művészetében a Boldogasszony-képet. Az alkotók kiválasztásánál különös hangsúlyt kapott a külföldi magyar közösségek kiemelkedő alkotóinak részvétele és a korosztályok közötti párbeszéd kialakításának elősegítése is. A művészi ábrázolások változatos műfaji eszközökkel születtek: meg-

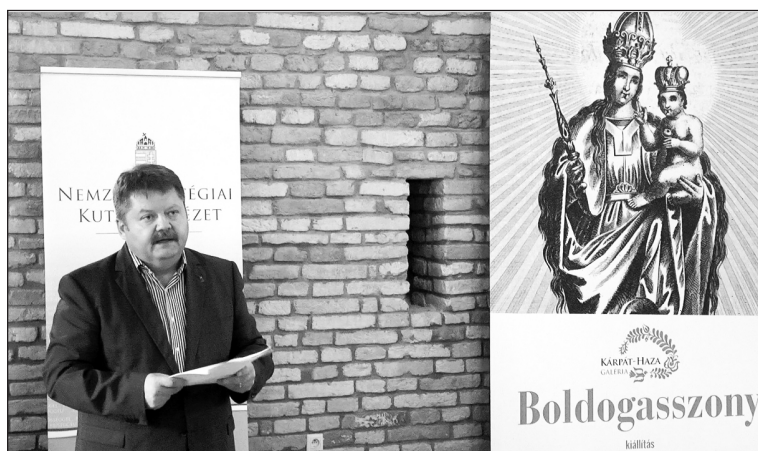
jelenik bennük a festészet, grafika, szobrászat, ötvösmunka, kerámia, textil és a fotó is. Az alkotóművészek más és más oldalról világítják meg a Boldogasszonyt, Szűz Mária, Patrona Hungariae és Regnum Marianum, a Szűzanya és a magyarság közötti, szerzte a Kárpát-hazában kitüntetett tiszteletnek örvendő kapcsolatot. A Kárpát-medence és a nagyvilág szétszórt magyar közösségeihez eljuttatni kívánt kiállítás-sorozat megszervezésével az volt a célunk, hogy felmutassuk a nemzet megmaradásának zálogát jelentő keresztény hitet és értékrendet az anyaországban, a külföldön, a szórványban és a diaszpórában, illetve hogy a ma is elevenen élő magyar összetartozást jelképező Mária-kultusz tudatosításával is szolgáljuk a nemzet újraegyesítését. Szándékunk volt kortárs módon újrafogalmazni, kanonizálni és beágyazni a közösségek mindennapi életébe a Boldogasszony-képet.

– A Boldogasszony kiállítás két és fél évvel ezelőtt, 2015 májusában Budapesten, a Várkert Bazárban tartott megnyitása után indult határokon átívelő vándortúrára, azóta Kárpátalján, Erdélyben, Délvidéken, Felvidéken és a Drávaközben összesen huszonhét helyszínt keresett fel. Milyen tapasztalatok jellemzik a tárlat eddig megtett útját?

– Szent István megkoronázásával nemzetünk több mint millenárius keresztény története kezdődött el, amelyet Isten és a magyarság közötti lelki megújulás hajnalaként is értelmezhetünk. Ennek

lelki kapcsolatnak legkedveltebb szentje lett a mennybe fölvetett Boldogasszony, a Magna Domina Hungarorum, a Magyarok Nagyasszonya, Nagyboldogasszonya, akinek tisztelete azóta is töretlen népünk körében. Több mint ezer éve és mindazzal együtt, ami ezer év alatt értékrombolásban történt, a Boldogasszonyhoz való hűségünk oly ép maradt, mintha csak tegnap ajánlottuk volna fel az országot Máriának. A mi eddigi tapasztalatunk azt mutatja, hogy külföldi nemzetársaink számára hitükben való megerősítést és az anyaország odafigyelését egyaránt jelenti ez a tárlat.

– Van-e valamilyen különleges, a kiállítás-megnyitókhoz kapcsolódó élményük az elmúlt két és fél esztendőből?

Szász Jenő a komáromi kiállítás-megnyitón

– A megnyitó rendezvényeken rendszerint teltház van és nemegyszer volt részünk megható pillanatokban. Például amikor több helyen is a megnyitó beszédekét követően a közönség elkezdte énekelni a Boldogasszony anyánk régi magyar himnuszát vagy a jelenlévő egyházi főméltóságokkal együtt imádkozták el az Üdvözlégy Máriát. Úgy gondolom, ennél nemesebb és igazabb visszajelzést nem is kaphattunk volna.

– Változott-e időközben a tárlat anyaga vagy ma is ugyanazok a művek alkotják, amelyekkel 2015-ben elindult?

– Ötvenöt kiemelkedő kortárs magyar képzőművészt kértünk fel arra, hogy a

maguk szemszögéből és saját műfajukban mutassák meg a Boldogasszony és a magyarság közötti, szerzte a Kárpát-hazában kitüntetett tiszteletnek örvendő kapcsolatát. Úgy gondolom, hogy a résztvevő művészek, életpályájukon és életpéldájukon keresztül egyfajta zsinórmértéket képviselnek. A kiállítás két és fél éve az eredeti koncepcióban, változatlan összetételben járja a Kárpát-medence magyarlakta vidékeit.

– Várható-e, hogy a kiállítás az előzetes terveknek megfelelően Őrvidékre, Muravidékre és a nyugati diaszpórába is eljut?

– Nem áll szándékunkban kihagyni egy olyan helyszínt sem, amely lehetőségeinkhez mérten és a fogadókészség

tekintetében is alkalmas a tárlat befogadására. A lehető legtöbb magyarok által lakott területre szeretnénk eljuttatni a kiállítást. Eddig huszonhét helyszínen fogadták lelkesedéssel a tárlatot, amely idén Felvidéket járja végig – egy krakkói kitérővel –, azt követően pedig továbbindulhat Őrvidék és Muravidék felé, majd a nyugati diaszpóra néhány helyszínére.

– Közleg 2018 tavasza: az eredeti elképzelések szerint a tárlat ekkor fejezi be

körútját és tér vissza az anyaországba, hogy a Magyar Művészeti Akadémia – a Műcsarnok vagy a Vigadó – véglegesen befogadja. Így történik majd?

– Induláskor valóban ezt a célt fogalmaztuk meg, hogy a tárlat három év múltán, 2018 tavaszán visszatér az anyaországba és elfoglalja végleges helyét, de jelen állás szerint – a művészek beleegyezése után – az időközben az anyaországból felmerülő kéréseknek is szeretnénk eleget tenni, ezért várhatóan a Boldogasszony' 2018 tavasza után is továbbfolytatja magas szintű zarándokútját.

Varga Gabriella

EURÓPA KERESZTÉNY JÖVŐJE AZ ÖSSZEFOGÁSBAN REJLIK

Nemzetközi szimpózium Londonban

Szeptember 22-én, Oroszország Nagy-Britanniába kirendelt nagykövete londoni rezidenciáján nemzetközi szimpóziumot tartottak Európa keresztény jövője címmel. A vitaindító beszédet Hilarion Alfejev metropolita, a moszkvai pátriárkátus Külső Egyházi Kapcsolatok Osztályának vezetője tartotta, akit szeptember 26-án Ferenc pápa kihallgatásán fogadott a vatikáni Szent Márta-házban. A szimpóziumon diplomata, politikusok, vállalkozók és vallási felekezettek vezetői vettek részt, a különféle keresztény egyházak képviselői között jelen volt Edward Joseph Adams érsek, az Egyesült Királyság apostoli nunciusa is.

Hilarion metropolita beszédében azokat a legfontosabb elveket foglalta össze, amelyek Európát és a Nyugatot illetően évek óta meghatározzák az orosz ortodox egyház állásfoglalását, főleg Kirill pátriárka hangja révén. A metropolita beszédének középpontjában Európa jövője állt, különös tekintettel a kereszténység helyzetére az öreg földrészen. Hilarion szerint, aki idézte a legfrissebb statisztikai adatokat, ma a kereszténység világszerte a legülözöttöbbséggel vallás és új kihívásokkal is szembe kell néznie.

Ezek között a kihívások között, amelyek „megváltoztatják Európa etikai és vallási körképét”, első helyet foglal el a rendkívül súlyos migráns válság, a legnagyobb méretű a második világháború végét követően. A válságot katonai konfliktusok és a közel-keleti országok gazdasági problémái váltották ki. Az orosz főpásztor idézte az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség, a Frontex néhány hivatalos adatát, miszerint mindössze 2015-ben 1 millió 800 ezer migráns érkezett az Európai Unióba. Az ENSZ adatai szerint az európai orszá-

gokban a migránsok száma a 2000-ben rögzített 49 millió 300 ezerrel 2015-re 76 millió 100 ezerre nőtt. Ugyancsak az ENSZ által végzett kutatások szerint világszerte a felnőtt lakosság 1,3%-a (66 millió személy) készül arra, hogy végleg elhagyja hazáját, főleg a leggazdagabb európai országokat célozva meg.

A metropolita szerint a földrész legfőbb problémája az „európai társadalom szekularizációja”. Utalással különböző forrásokra és statisztikai felmérésekre Hilarion hangsúlyozta, hogy Nagy-Britanniában immár az állampolgárok több mint a fele nem vallja magát egyetlen vallás követőjének sem, és hasonló az arány sok más nyugat-európai országban. A földrész keleti részén azonban, különösen Oroszországban, a felmérések ezzel ellentétes tendenciát mutatnak: az egyik legnagyobb orosz kutatóközpont, a Levada szerint, az ateisták és a kifejezetten nem hívők száma a 2015-ös 26%-ról 2017-ben 13%-ra csökkent az országban. A maradék 87%, bár nem lehet őket gyakorlati hívek összességének tekinteni, „a hagyományos vallások ha-

táskörébe” tartozik, miközben egyre nő azoknak a száma, akik „nagyon vallásosnak” vallják magukat.

A mai idők Oroszország forradalmi korszakának állapotához hasonlítva Hilarion megállapította, hogy a kereszténység meggyengülése a nyugati világban az orosz birodalom 1917 előtti helyzetét idézi emlékezetbe, amikor az arisztokrácia és az értelmiség elmenekült a hittől, és a lakosság jó része követte őket. A két világháború után, amelyek felforgatták az európai kontinens földrajzát és intézményeit, a Nyugat megpróbálta feltartóztatni az ateista propaganda és a kommunista ideológia terjeszkedését, főleg a katolikus egyház vezetésével. A metropolita megállapította: „A Vatikán az európai egységre alapozta antikommunista harcát, a nyugat-európai kereszténydemokrata pártok tevékenységének köszönhetően. XII. Piusz pápa támogatta egy Európai Közösség létrehozását, a keresztény Európa történelmi küldetésének részeként”.

Emlékezve az egységes Európa alapítóira, mint Schuman, Adenauer és De Gasperi, az orosz főpásztor megjegyezte, hogy elképzelésüket a későbbiekben teljesen figyelmen kívül hagyták, még a létesítő okiratokból is kihagyták Európa keresztény gyökereit. Ma Európában a szekuláris világnézet monopóliuma honosodott meg, ami a társadalmi életben a vallásos nézet diszkriminációjában

nyilvánul meg. Az olyan témákban, mint a család, az élet védelme, a természetes fogantatás, a szexuális irányultság, Európa saját önazonosságának teljes öngyilkossága felé halad. A demográfiai válság következtében Európában a jövőben más népek élnek majd, más vallásokkal, más kultúrákkal és más értékrendekkel. Mindennek oka a szélsőséges liberális ideológia, amely kizárja a vallást. Jól szervezett kisebbségi csoportok sikeresen rákényszerítik akarataikat a többségre az emberi jogok tiszteletben tartására hivatkozva. Ma a kisebbség diktatúrájának lehetünk a tanúi – állapította meg Hilarion metropolita. Annak a szilárd meggyőződésének adott hangot, hogy egy olyan Európa, amely lemond Krisztusról, nem lesz képes megőrizni kulturális és spirituális önazonosságát.

Hilarion, volokolamszki metropolita, a Külső Egyházi Kapcsolatok Osztályának vezetője beszéde végén felhívással fordult az egyházakhoz, tegyenek a keresztény Európa végleges eltűnése ellen. Együtt kell működni a tömegtájékoztató és a jogi támogatás terén, hirdetni minden szinten a közös keresztény értékeket. „Európa keresztényei fogjanak össze azoknak az értékeknek a védelme érdekében, amelyekre évszázadokon át a földrész épült, hallják meg a föld minden részén élő keresztények siralmait és szenvedéseit, magukénak érezve azokat”.

(VR)

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmise helye és ideje után. Megtalálható még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/miserend>

ANGLIA:

London: Ft. Csicsó János főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, GB London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20/8566-0271. E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com Misézó helyek: London, South Croydon, Bristol, Luton, Cambridge; www.magyar-katolikusok.co.uk. Bővebb információ a Facebookon, a Katolikus szentmisék Londonban cím alatt.

Észak-Anglia:

Az észak-angliai magyar lelkipásztorkodás átméletileg szünetel. Lelkipásztori ügyekben, kérem, vegyék fel a kapcsolatot a londoni Főlelkészszéggel.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész és P. Szomszéd Tamás SJ, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, tel.: 0043-1/526 49 72; fax: 0043-1/526 49 72 25. Misézó helyek: Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7., Bécsújhely, Domplatz 1 (Szent Katalin-kápolna), minden hónap utolsó vasárnapján 17.00-kor; E-mail: bmke@katolikus.at, <http://www.katolikus.at>; Baden, minden hónap második vasárnapján 16.30-kor, Leesdorfer Haupt Str. 74., 2500-Baden.

Pázmáneum: Ft. Varga János rektor, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, tel.: 0043-1/3191403-18, e-mail: collegiumpazmaneum@gmail.com, előesti szentmise: szombatoként 17.00-kor. <http://www.pazmaneum.katolikus.hu>

Burgenland/Alsóőr: Kath. Pfarramt, A-7501 Unterwart 226, tel.: 0043-3352/34108. Misézó helyek: Alsóőr, vasárnaponként 9.45-kor, Felsőőr, vasárnaponként 8.30-kor. Felsőpulya, hó 1. vasárnapján 8.45-kor. Alsópulya, hó 1. és 3. vasárnapján 18/19 órákor.

Eisenstadt/Kismarton: Ft. Pál László. Szentmise minden hó 3. vasárnapján 11.00-kor, Franziskaner Kirche, Haydngasse 31, A-7000 Eisenstadt.

Graz: Msgr. Molnár Ottó, tel.: 0043-316/68 21 2421, otto.molnar@laposte.net; és Ft. Holló István, tel.: 0043-676/8742 6711, e-mail: istvan.hollo@graz-seckau.at; szentmise minden vasárnap 17.00 órákor. Kalvarienberg-Kirche, Kalvarienbergstr. 155., A-8020 Graz.

Innsbruck: Ft. Dr. Nagy-György Attila, e-mail: mackopapbacsi@yahoo.de Szentmise minden hónap 2. vasárnapján a Magyar Házban, Richard Wagner Str. 3. A-6020 Innsbruck. Érdeklődni: Wachsmuth Tünde, sopronyi_tunde87@yahoo.com

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Herrenstr. 2. A-4600 Wels, tel.: 0043-732/341175, e-mail: ernest.szabo@diözese-linz.at; Misézó helyek: Linz: minden hónap 1., 3. és 5. vasárnapján; Wels: 2. és 4. vasárnap.

Klagenfurt: Szentmise minden hónap utolsó vasárnapján 14.00-kor a Kapuziner Kirchében, Waaggasse 15, A-9020 Klagenfurt.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombaton 17.00-kor az Orsolyita-templomban, Aigner Str. 135. A-5061 Salzburg. Érdeklődni: Bohuny István, tel.: 0043-699/81721232.

BELGIUM

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Magyar Ház, szentmise minden vasárnap 10.30 és 18.00 órákor. Rue de l'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles. Tel.: 0032-2/64 96 188, mobil: 0032-487/614 063, e-mail: havas@piar.hu. Honlap: www.magyarhaz.be. Misézó helyek: Leuven, Hágua/NL, Luxembourg.

Liège/Luxembourg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, tel.: 0032-4/22 33 910; fax: 0032-4 /22116 09. Misézó helyek: Liège, Verviers, Eupen, Huy, Genk, Eiden, Charleroi, Luxembourg város.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 Paris, tel.: 0033-1/42 086170, fax: 0033-1/42 067155, e-mail: missioncatholique@orange.fr; www.magyarmisszio.info

LENGYELORSZÁG

Varsó: minden hónap második vasárnapján 15.00-kor, Az Úr Mennybemenetele-templom (Kościół Wniebowstąpienia Pańskiego), Ursynów, al. Komisji Edukacji Narodowej 101. Metróról a Stokłosy állomásig kell jönni, majd Varsó központja felé sétálni kb. 350 m-t.

NÉMETORSZÁG

Augsburgi Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Kempten, Neuburg a. D.. Érdeklődni: Ft. Varga Péter, Ungarische Kath. Mission, Henisiusstr. 1., D-86152 Augsburg, tel.: 0049-821/31 66 89 60 vagy 0049-821/31 66 89 61, E-mail: iroda@augmis.de; www.augmis.de, www.augsburgmisszio.de

Bamberg-Eichstätt-Regensburgi Egyházmegye:

Magyar Katolikus Misszió kápolnája, Nürnberg, Harmoniestraße 28A. Szentmise minden vasárnap délelőtt 11 órákor, a hónap utolsó vasárnapján 16 órákor. A hónap utolsó vasárnapján a szentmise után agapé a helyszínen a hívek adományából. A szentmiséket celebrálja: Neu Antal.

Esseni Egyházmegye:

Miséző helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. Kölnben: tel./fax: 0049-221/33 778 517.

Freiburgi érsekség:

Ft. Lovász Reinholdt plankstadi kooperator, cím: Schwetzingen-Str. 32, D-68723 Plankstadt, havonta magyar szentmisét tart Mannheimben.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi és Osnabrücki Egyházmegye:

Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd.: Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Bürgerweide 35, D-20535 Hamburg, tel.: 0049-40/25 077 83.

Kölni Főegyházmegye és Aachen:

Miséző helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen. Érdeklődni: Ft. Lukács József, Kath. Ungarnseelsorge Köln, Am Rinkenpfuhl 10, D-50676 Köln. E-mail: ungarnzentrum@netcologne.de; tel./fax: 0049-221/33 778 517; <http://www.ungarnzentrum.de>

Limburg-Fulda-Mainzi Egyházmegye

frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Tel.: 0049-69/24 79 50 21, 069/24795022, fax: 0049-69/97 78 26 84; www.magyar-katolikusok-frankfurt.de, pal.takacs@magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freisingi Főegyházmegye:

Miséző helyek: München, Rosenheim, Erding, Ladshut. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Egyházközség – Ungarische Katholische Gemeinde, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: 0049-89/2137-4230, fax: 0049-89/2137-4234. E-mail: www.ungarische-mission.de Nyugdíjas kiségitő: Ft. Buchmüller István ny. plébános.

Münster-Paderborn-Osnabrücki

Egyházmegyék:

Miséző helyek: Bielefeld, Hagen, Marl, Minden, Münster, Neukirchen-Vluyn, Osnabrück. Érdeklődni: Ft. Simon Péter, Münster Magyar Katolikus Misszió, Middelfeld 24, D-48157 Münster, tel.: 0049-251/9 32 57 288, e-mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de, honlap: <https://sites.google.com/site/magyar-katolikusmisszio> vagy <https://www.facebook.com/ungmis>

Passau Egyházmegye:

Érdeklődni: Ft. Kovács János, 84375 Kirchdorf am Inn, tel.: 0049-85/71 23 32. Magyar Missio Passau, honlap: www.magyar-missio-passau.de/

Rottenburg-Stuttgarteri Egyházmegye:

Érdeklődni: Ft. Dr. Tempfli Imre, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle Str. 30, D-70186 Stuttgart, tel.: 0049-711/236 91 90, fax: 0049-711/236 73 93, e-mail: mission@stuttgarti-katolikusok.de <http://www.stuttgarti-katolikusok.de> és Ft. Merlász Tibor, Walfischgasse 17, D-89073 Ulm, tel.: 0049-731/39 96 63 06, mobil: 0049-1575-3701412, e-mail: mtibor1960@gmail.com Misézó helyek: Stuttgart, Ulm, Balingen-Frommem, Biberach, Böblingen, Friedrichshafen, Eisingen, Heidenheim, Heilbronn-Horkheim, Ludwigsburg, Munderkingen, Reutlingen, Schwäbisch-Gmünd, Weingarten, Tuttlingen.

Würzburgi Egyházmegye:

Miséző hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg. Tel.: 0049-931/38 66 2530, fax: 38 662 599.

NORVÉGIA

Információ a magyar nyelvű lelkipásztori szolgálatról: www.nufo.no/makao

OLASZORSZÁG

Róma: Mons. Dr. Németh László főlelkész, a római Szent István Ház igazgatója, Casa di Santo Stefano, Via del Casaleto, 481, I-00151 Roma, tel.: 0039/06 6574 2834, mobil: 0039/348 79 52 165, e-mail: italiamissionu@gmail.com. Misézó helyek: Róma – minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, Chiesa Santa Maria del Suffragio (Via Giulia) – 00186 Roma, kivéve július, augusztus) és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyasszonya-kápolnájában minden kedden 8.00-kor. Milánó – minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Copernico 9, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar szentmisék helye: Bologna, Catania, Loreto, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: Mons. Dr. Kovács Gergely, Pontificio Consiglio della Cultura, V-00120 Città del Vaticano, e-mail: gkovacs@tin.it

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Róm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, tel.: 0041-44/36 23 303, e-mail: f.vizauer@gmx.ch; Misézó helyek: Zürich, Winterthur, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján 10.30-kor. Tel.: 00 41-22/7910458.

Lausanne: Szentmise minden hó 1. és 3. szombaton 18.00-kor. Chapelle Servan, ch. Eugène-Grasset 12, Lausanne.

Bern: Ft. Pál István, Róm. Kath. Ungarnmission, Pf. 102, CH-3073 Gümligen. E-mail: info@katolikus.ch; www.ungarnmission.ch

Basel: Ft. Pál István, Róm. Kath. Ungarnmission, Binninger Str. 45, CH-4123 Allschwil; tel.: 0041/765185440. Szentmise: minden vasárnap 8.50-kor. www.ungarnmission.ch; a Sacré Couer-templomban, Feierabendstr. 68.

ARS SACRA FESZTIVÁL BÉCSBEN

Vencser László könyvbemutatója a bécsi Pázmáneumban

Vencser László atya könyvbemutatójával vette kezdetét szeptember 17-én a XI. Ars Sacra Fesztivál egyhetes rendezvénytársasága Bécsben. A Collegium Pázmáneum, a Kaláka-Klub, valamint a Jakab Antal Keresztény Kör közös szervezésében megtartott könyvbemutató nagyon sok érdeklődőt vonzott az ausztriai magyarság köréből.

„A diaszpóra magyarsága számára óriási lehetőség az Ars Sacra Fesztivál programsorozat, hiszen mind a hazai, mind a külhonban élő művészek megoszthatják az érdeklődőkkel azt a kulturális örökséget, amelyet a legkülönfélébb területeken képviselnek” – mondta el Varga János rektor.

A szeptember 16-i nyitó szentmise főcelebránsa Vencser László, az ausztriai idegen nyelvű katolikus lelkészek országos igazgatója volt, aki idén június 17-én ünnepelte 70. születésnapját, valamint szeptember 12-én pappá szentelésének 46. évfordulóját. A szentmisén koncelebrált a házigazda, Varga János rektor, valamint Pál László püspöki vikárius és kismartoni magyar lelkész.

Vencser László köszöntőjében felidézte, hogy június 20-án szülőfalujában, Gyergyóditróban szentmise keretében 120 paptestvérrel ünnepelte meg a kerek évfordulót. Pályája kezdetén mint gyulafehérvári morálteológiai tanár, vicerektor számos papnövendéknek volt biztos jel és tanú a nehéz időkben, akik közül mintegy kilencven egykori tanítvánnyal, mára paptestvéreivel ünnepelt együtt. Hálaadásának méltó helyszíne volt Bécs, hiszen papi személye az elmúlt évtizedekben nagyon sok helyen ismertté vált Ausztriában, sokoldalú tevékenységével több helyen is szolgálta Isten népét.

A szentmise végén a résztvevők közösen elénekelték a magyar himnuszt, nemzeti imánkat kérve Isten áldását anyaországunkra, és a világban élő minden magyarra. A himnuszról most bemutatott „Értekeink útján” című könyvében így vall Vencser László: „Meggyőződésem, hogy nemzeti imánk elénekeltése az idegenben különös módon segít nemzeti önazonosságunk megőrzésében, miközben a befogadó társadalomba és Egyházba való beilleszkedésünket egyáltalán nem akadályozza. Felemeli viszont a lelket Istenhez és szétzsúrtágunkban összekovácsol bennünket. Legyen tehát fontos mindig a kérés Isten felé, hogy áldjon meg minket, mert szükségünk van arra, hogy rajtunk legyen az Ő áldó keze, a Kárpát-medencében, Nyugat-Európában és szerte a nagyvilágban egyaránt.”

A szentmise után a Pázmáneum dísztermében került sor Vencser László magánkiadásában megjelent *Értekeink útján – Szentbeszéd, előadások, írások*, valamint a kolozsvári Verbum kiadó által, *Távol és közel – A hetvenéves Vencser László köszöntése* című születésnapi kötetek bemutatására. Az ünnepelttel Varga Gabriella újságíró, a Jakab Antal Keresztény Kör társalapító-társelnöke, a gyűjteménykötet szerkesztője és a köszöntőkiadvány szerkesztői munkatársa, volt bécsi Körösi-öszöntődíjas beszélgetett.

Vencser László legutóbbi válogatáskötetének „*Hittel a holnapért*” megjelenése óta eltelt hét évből hetven írást, szentbeszédet gyűjtött össze. A rendezvényen a „*Távol és közel*” című kötetet is megismerhette a közönség, amely a kolozsvári

St. Gallen: a hónap második vasárnapján 17.00 órákor magyar szentmise a Schutzengel-kápolnában (a dóm mellett). Lelkész: Szücsi László, Kirchstr. 13, CH-9036 Grub. Tel.: 071 891 56 01.

***

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia külföldi magyar lelkipásztori szolgálatért felelős püspökének irodája: MKPK, Külföldi Magyar Lelkipásztori Szolgálat, Dr. Cserhádi Ferenc püspök, H-1053 Budapest, Papnövelde utca 5-7., tel./fax: 0036-1/266-4515, e-mail: cserhati@katolikus.hu □

Vencser László könyvbemutatója

Verbum kiadó gondozásában, Szöcs Csaba igazgató szerkesztésével jelent meg a hetvenéves Vencser László atya tiszteletére, egykori diákjai, munkatársai, barátai közreműködésével, akik valamilyen formában végig kísérték eddigi életét.

A könyvbemutatót nagyon sok, a diaszpórában, Bécsben élő magyar vett részt. A rendezvény végén az egy szív és lélek közösségében felhangzott a Boldogasszony anyánk és a Székely himnusz.

**Cseh Csaba
Fotó: Varga János**

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házasági-, általános hirdetések betűnként: 0,10 EUR	
„Jelige” – postaköltség	5,00 EUR
Üzleti, nyereséges hirdetés betűnként	0,20 EUR
Nagybetűs sorok betűnként	0,40 EUR
Egyszerű, 1 „pontos” keret	10,00 EUR
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánásokat esetenként árazunk.	

Egymás utáni háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egész évi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

ÉLETÜNK

Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal:
KERESZTÉNY ÉLET SZERKESZTŐSÉGE
H-1075 Budapest, Károlyi krt. 1.

Telefon: (0036) 1/328 01 96, (0036) 1/328 01 97
Fax: (0036) 1/328 01 98

E-mail: életunk@keresztneyelet.hu
www.keresztneyelet.hu

Főszerkesztő: dr. Cserhádi Ferenc
Felelős kiadó: Merka János
Felelős szerkesztő: Czoborczy Bence
A szerkesztőbizottság tagjai:
Ramsay Győző, Vince András

Redakción és Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE GEMEINDE
Oberföhringer Str. 40, D-81925 München
Verantwortlicher Herausgeber: Merka János
Telefon: (0049) 89/98 26 37
Telefax: (0049) 89/98 54 19

E-mail: eluetenk@ungarische-mission.de

Abonnement für ein Jahr: 20 EUR
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost USD 60

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlról, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2 EUR

Előfizetési ár egy évre: 20 EUR

Tengerentúlról USS 60

BANKSZÁMLÁNK:

Szent Maximilian Kiadó

OTP Banka Slovensko, Komárno

IBAN SK81 5200 0000 0000 0886 7696

BIC/SWIFT: OTPVSKBX

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck:

Micropress Kft.

H-3516 Miskolc, Ács u. 12.

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET

MELLÉKELTÜNK.

HÍREK – ESEMÉNYEK

Vallások közti béketalálkozó Németországban

Szeptember 10. és 12. között tartották meg a 31. vallások közti nemzetközi béketalálkozót, amelyet a Szent Egyed közösség 1986 óta minden évben megszervez. Ezúttal két német város, Münster és Osnabrück adott otthont a rendezvénynek. Több mint háromszáz vallási vezető vett részt a találkozáson. Szeptember 10-én a megnyitón részt vett és köszöntőt mondott Angela Merkel német kancellár. A helyszín választása szimbolikus jelentést is hordoz, mert 1648-ban Münsterben írták alá a protestáns és katolikus európaiak között vívott harmincéves háborút lezáró vesztfáliai békét. Az ideai találkozót A béke útjai címmel hirdették meg, a jelen lévő vallási vezetők arra buzdították a hívőket, hogy legyenek bátrak, és építsék ki a béke útjait, amelyekre oly nagy szükség van ebben a világban.

Nemzetközi diakónustalálkozó Lourdes-ban

Több mint kétszáz résztvevő érkezett mindegyik kontinensről, harminc országból Lourdes-ba, ahol szeptember 7.

(Fotó: IDZ)

és 10. között tartotta a Nemzetközi Diakonátusi Központ (IDZ) négyévenkénti nemzetközi találkozóját. A hely szelleme egybeesett a találkozó lelkeségével és mottójával: Üdvösség és gyógyulás egy diakonális (szolgáló) Egyházban. Tarbes-Lourdes püspöke Nicolas Brouwet ismertette Lourdes történetét és mai életét. Elmondta, hogy itt egy fordított társadalom van, ahol a szegényeké, a gyengéké az első hely. Megrendítő volt a nemzetközi záró szentmise a 25ezer főt befogadó X. Piuszról nevezett földalatti beton templomban, amely zsúfolásig megtelt a sok kerekesszékes beteggel és a világ minden részéből érkező hívő közösséggel.

Fenntartható fejlődés

Egész napos szakmai tudományos szimpóziumot tartottak a Római Magyar Akadémián szeptember 19-én „Globális fenntarthatóság” címmel, amelyet a Pázmány Péter Katolikus Egyetem szervezett. Ez volt a katolikus egyetem első nemzetközi konferenciája, mely napjaink egyik legégetőbb kérdésével foglalkozik, mégpedig a föld terhelhetőségével. A szimpóziumra üzenetet küldött az éppen Afrikában tartózkodó Turson bíboros, az Átfogó Emberi Fejlődés Dikasztériumának a vezetője. A tanácskozási Szablon Szabolcs Anzelm premontrai atya, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektorára nyitotta meg.

Rendkívüli támogatás

A magyar kormány azonnali támogatást nyújt a külhoni magyar közösségek műemlék templomaiban okozott károk elhárításához. Az érintettek a határon túli magyar épített kulturális örökség megóvását szolgáló Rómer Flóris-terv vis maior keretéből juthatnak támogatáshoz. A Miniszterelnökség Társadalmi és Örökségvédelmi Ügyekért, valamint Kiemelt Kulturális Beruházásokért Felelős Helyettes Al-

lamtitkárságának munkatársai a Telek László Alapítvánnyal közösen azon dolgoznak, hogy minden magyar közösség a lehető leggyorsabban hozzájusson a szükséges támogatáshoz.

Esterházy János újratemetése

Hatvan évvel ezelőtt börtönben hunyt el a csehszlovákiai magyar kisebbség ügyét felkaroló politikus, Esterházy János. Egyházi szertartás keretében temették újra szeptember 16-án a Nyitra melletti Alsóbodokon. A politikai emlékkápolnája Paulisz Boldizsár vállalkozó magántelkén épült fel. Esterházy János földi maradványait 2007-ben, a család és a magyar kormány kérésére Karel Schwarzenberg volt cseh külügyminiszter közbenjárására, a kommunizmus áldozatainak prágai tömegsírijában találták meg. A prágai sírból akkor kiemelt hamvakat tartalmazó urnát a család kapta meg – ez került méltó nyughelyére szeptember 16-án.

Zenta új temploma

A zentai csata 320. évfordulója alkalmából szeptember 11-én felszentelték a Lisieux-i Kis Szent Teréz-emléktemplomot a délvidéki településen. A felszentelést Pénzes János szabadkai megyéspüspök és Németh László SVD, a Nagybecskereki Egyházmegye püspöke végezte.

Szent Margit Program

A Kárpátaljai Magyar Görögkatolikus Ifjúsági Szervezet a 2017/18-as tanévre újra meghirdette a Szent Margit Programot, mely anyagi támogatást nyújt a helyi iskolás gyermekeknek. A program célja, hogy összekösse a Kárpát-medence, illetve a világ magyarságának jó szándékú támogatóit a kárpátaljai magyar általános iskolákkal, előmozdítandó a gyerekek tanulmányi eredményeit, hitéletét, valamint a magyar közösség életében való szerepvállalását. A programban támogatóként bárki részt vehet, aki vállalja annak kötelezettségét, hogy egy tanéven keresztül havi 10 euróval támogat egy gyermeket.

Német segítség a Délvidékeknek

Néhány hónappal ezelőtt a Németországi Caritas célirányos pályázatot írt ki a közép- és kelet-európai országokban működő olyan civil szervezetek és egészségügyi intézmények támogatására, amelyek a dialízisre járó betegek mindennapi életét segíti, és ellátását tűzte ki célul. A Nagybecskereki Egyházmegye sikeres pályázata nyomán egy digitális mérlegszéket és harminc darab ágytakarót vásárolt a nagybecskereki kórház számára.

(Fotó: Nagybecskereki Egyházmegye)

Búcsú Erdélyben

A Nagyvárad Római Katolikus Egyházmegye számos plébániájáról zárandokoltak hívek Máriaradnára Kisboldogasszony ünnepén, szeptember 8-án. A négy nyelven (magyar, román, német, latin) bemutatott szentmise főcelebránsa Böcskei László nagyváradai megyéspüspök volt. A máriaradnai kegytemplom mögötti dombon a főpásztor vezetésével keresztúti ájtatosságon vettek részt. □

SZÖNYI ZSUZSÁRA ÉS A TRIZNYA KOCSMÁRA EMLÉKEZTEK RÓMÁBAN

A Római Magyar Nagykövetség és a Római Magyar Akadémia közösen emlékezett meg az olasz fővárosban Szőnyi Zsuzsáról október 2-án.

Délelőtt Szőnyi Zsuzsa és Triznya Mátyás volt római lakhelyén helyezték el emléktáblát. Az eseményen Róma Műemlékvédelmi Hivatalának vezetője, Maria Vittoria Mancinelli röviden megemlékezett a Szőnyi–Triznya házaspárról, akik 1949-ben telepedtek le Róma San Saba negyedében, a Via Annia Faustina 19. házszám alatti épületében, ahol az általuk létrehozott Triznya kocsmája 1960-tól 2011-ig működött. Maria Vittoria Mancinelli a „kocsmák” látogatói, valamint a házaspár barátai közül külön figyelmet szentelt az Olaszországban igen kedvelt és olvasott Márai Sándor írónak; Tolnay Károly (Charles de Tolnay) művészettörténész, világhírű Michelangelo-szakértőnek, aki rövid római itt tartózkodását követően Firenzében telepedett le,

és a Casa Buonarrotti igazgatójaként tevékenykedett; megemlékezett továbbá Békés Gellért teológust, aki évekig a Sant Anselmo bencés kolostor és a Gregorián Egyetem tanára volt, valamint a Katolikus Szemle szerkesztője; továbbá Peskó Zoltán karmestert, zeneszerzőt, a bolognai Operaház volt igazgatóját.

A megemlékezés kerekasztal-beszélgéssel folytatódott a Falconieri Palotában, a Római Magyar Akadémia székhelyén, ahol Pál József italianista, egyetemi professzor; Harsányi Pál Ottó ferences, a római Pápai Szent Antal egyetem erkölcsteológusa; Ugo Detti nyomdász; Somogyi Viktória, a Vatikáni Rádió magyar adásának munkatársa, valamint Gilberto Martinelli rendező elevenítette fel a Triznya kocsmák történelmi és kulturális szerepét. A megemlékezés Bekker Dániel zongoraművész Liszt-emlékhangversenyével fejeződött be.

Római Magyar Akadémia

LÉGY ÖNMAGAD, EURÓPA!

Az európai püspökök minszki találkozásának zárónyilatkozata

Tadeusz Kondrusiewicz minszki-mohiljevi érsek meghívására szeptember 28. és október 1. között Belarusz fővárosában tartotta éves ülését az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa (CCEE). A tanácskozás zárónyilatkozatából anduk közre részleteket.

Az Egyház szereti Európát, és hisz annak jövőjében. (...) Szeretettel tesszük magunkévá Ferenc pápának a jóslatát, mely szerint „új és bátor lendületet vesz ez a szeretett földrész”. E lendületvételből mi sem hiányozhatunk, hiszen tudjuk, hogy örömhírek vagyunk a hírnökei. (...) Jézus Evangéliuma örök forrása Európa történelmének, humanista civilizációjának, a demokráciának, az emberi jogoknak és kötelességeknek, ahogyan a legerősebb biztosítéka is ezeknek. (...)

Kifejezzük bátorításunkat a népeknek és a nemzeteknek, hogy válaszoljanak a szekularizmus erős befolyására is, amely

(...) táplálja az individualizmus csíráját, és magányosságba taszít. (...)

Szeretnénk, ha Jézus szava elérné Európa szívét: „Ne félj, én veled vagyok!” Ne félj, ősi Európa, önmagad lenni, találj vissza az atyák útjához, akik úgy álmodtak meg téged, mint népek és nemzetek otthonát, gyermekek és civilizációk szülőanyját, egy nyitott és átfogó humanizmus földjét! Igen, ne félj, bízz! Az emberségben jártas Egyház a barátod: Krisztusra szegezett tekintettel és kezében az Evangéliummal veled halad a megbékélés, az igazságosság és a béke jövője felé. □

VILÁGI MUNKATÁRSÁK TALÁLKOZÓJA A SZENT ISTVÁN HÁZBAN

Hatodik alkalommal gyűltek össze Rómában, szeptember 22. és 24. között, a Szent István Házban az olaszországi magyar közösségek szervezői. A találkozón Rómából, Milánóból, Pármából, Bolognából, Velencéből, Firenzéből, Loretóból és Palermóból érkeztek Németh László olaszországi főlelkész munkatársai, és eljött Virth József kapucinus atya is Velencéből, aki ott tanulmányait végzi.

Közös imádsággal és a Szentlélek segítségével hívásával kezdődött a program péntek délután. A beszámoló, a közös programok tervezése mellett Érszegi Márk, a Szentszéki Nagykövetség első beosztottja adott tájékoztatást aktuális kérdésekről. Szeptember 23-án, szombaton délelőtt a tíz résztvevő Genazzanóba zárandokolt, ahol a Jó Tanács anyja kegyképe előtt vettek részt szentmisén, megcsodálták az 550 éve érkezett kegyképet és kérték közbenjárását a magyar közösségekben végzett szervező munkájukhoz. Nagy meglepetés volt mindenki számára, hogy Genazzanóban egy magyar származású plébános, Alexander Kamarer atya látta őket vendégül ebédre, aki 25 éve érkezett Olaszországba és öt éve vezeti itt a Szent Pál Plébániát. Délután a Szent István Házban Szentmártoni Mihály jezsuita professzor tartott előadást „A legyőzhetetlen lelkiismeret” címmel, majd Németh László, a házigazda Szent László királyról, bemu-

Rómában találkoztak a magyar közösségek szervezői

tatva az Olaszországban található Szent László emlékeket.

A gazdag programot a szeptember 24-i, hó végi magyar szentmisén való részvétel zárta a Santa Maria del Suffragio-templomban, ahol Melo Lajos domonkos atya vezette a koncelebrációt. A főlelkészen kívül a koncelebrálók Tóth Tamás, a Pápai Magyar Intézet rektora és Virth József atyák voltak. A szentmisén részt vett Habsburg-Lotharingiai Eduárd hazánk szentszéki nagykövete és Kovács Ádám az új római nagykövet. A találkozó most is azzal ért véget, hogy a munkatársak jövőre ismét szeretnének eljönni és találkozni. Az évek során kialakult jó munkatársi kapcsolat szolgálja az Olaszországban élő magyar közösségeket. A közös programok közül kiemelkedik annak a zárandoklatnak a terve, amelyet december 9-re, Tólintinóba szeretnének megszervezni, a földregéss által megsérült templom megáldása alkalmából, amelyet a magyar állam támogatásából állítanak helyre.

Németh László